

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Valforskning- programmet

Statsvetenskapliga institutionen
www.valforskning.pol.gu.se

Svenska demokratitrender: Hur mår 100-åringen?

HENRIK EKENGREN OSCARSSON

Presentation för kommittén Demokratin 100 år – samling för en stark demokrati
17 januari 2020

Jag forskar om

Val, opinion, demokrati

Väljarbeteende

Opinionsbildning

Partiledareffekter, Röstdelning. Modeller för att förklara partival
Kunskapsresistens, Partianhängarskap.

Ungdomars värderingar, samhällsförtroende, medieförtroende.

Biståndsoption, Miljö, energi och klimat-opinion, demokratiopinioner.

Lokal demokrati i Göteborg.

Konfliktstrukturen i partisystemet. Polarisering.

Nyckelindikatorer: hur svensk demokrati mår

Politiskt deltagande

Medievanor

Samhällsförtroende

Mellanmänsklig tillit

Nöjdhet med demokratin

Oro för demokratin

Väljarbeteende

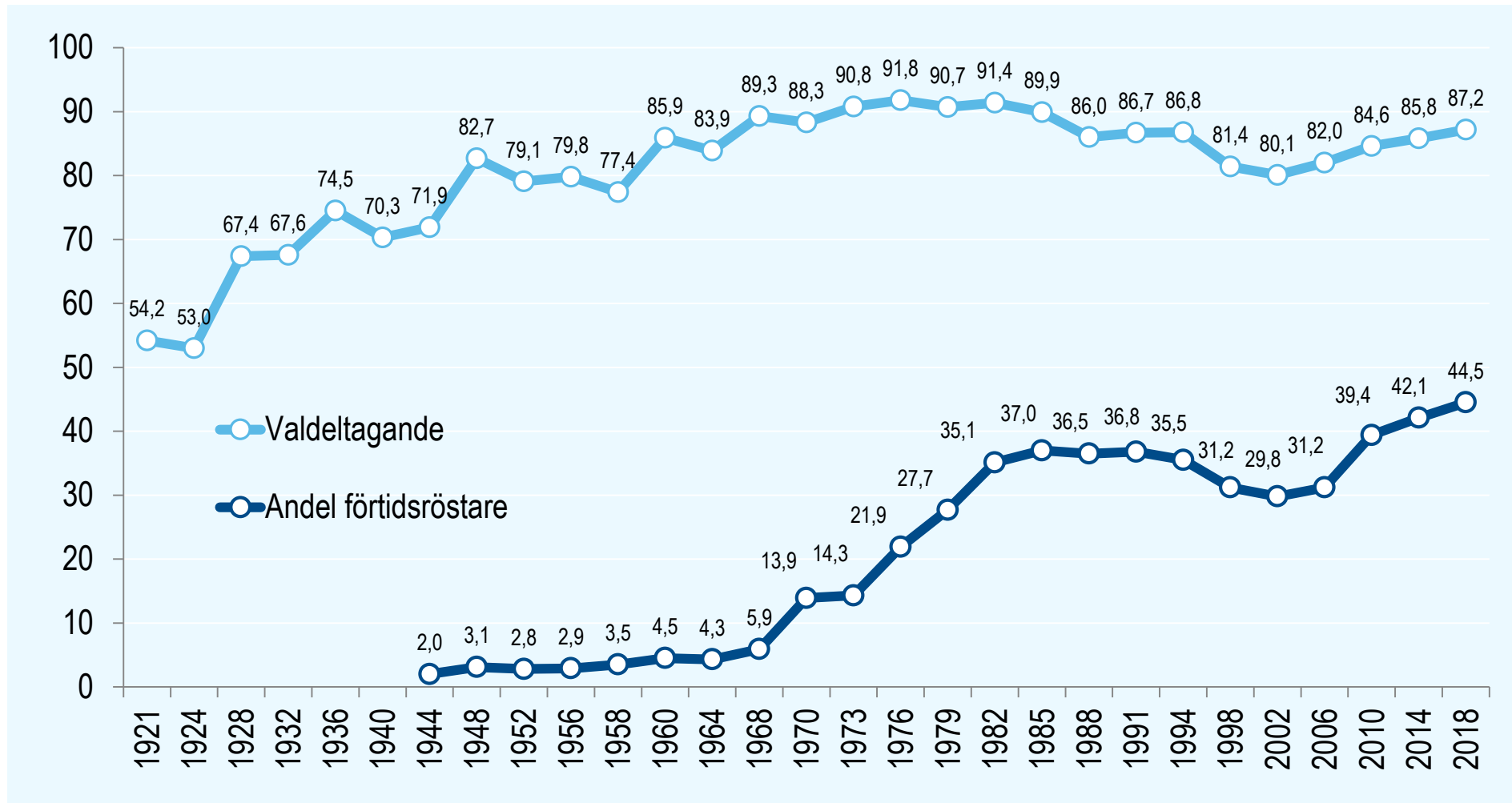
Valforsknings-
programmet

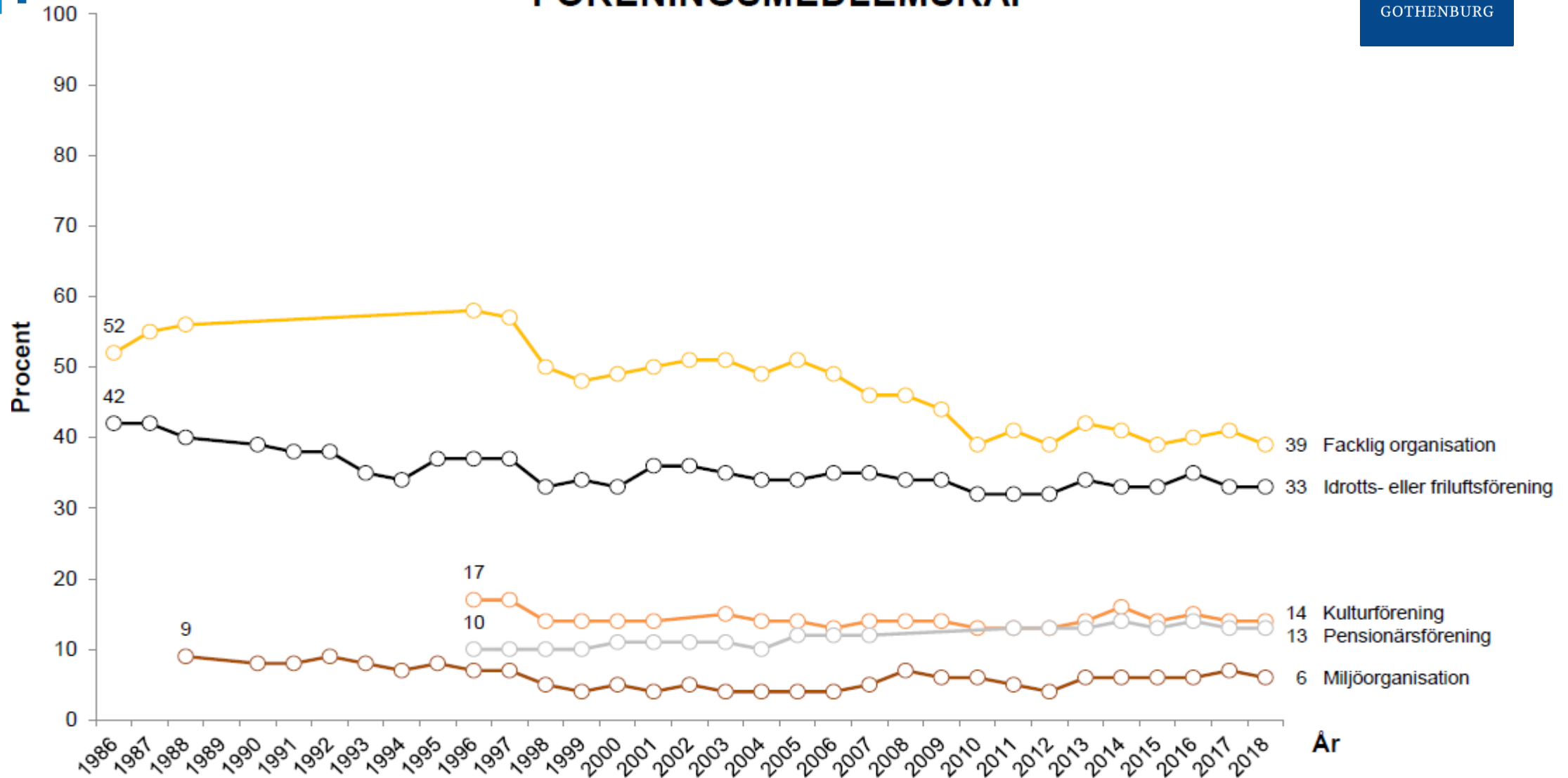
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Politiskt deltagande

Högt valdeltagande och rekord i förtidsröstning

FÖRENINGSMEDLEMSKAP

Kommentar: Resultaten redovisar andelen som är medlemmar i olika typer av föreningar. Procentbasen utgörs av samtliga svarande.

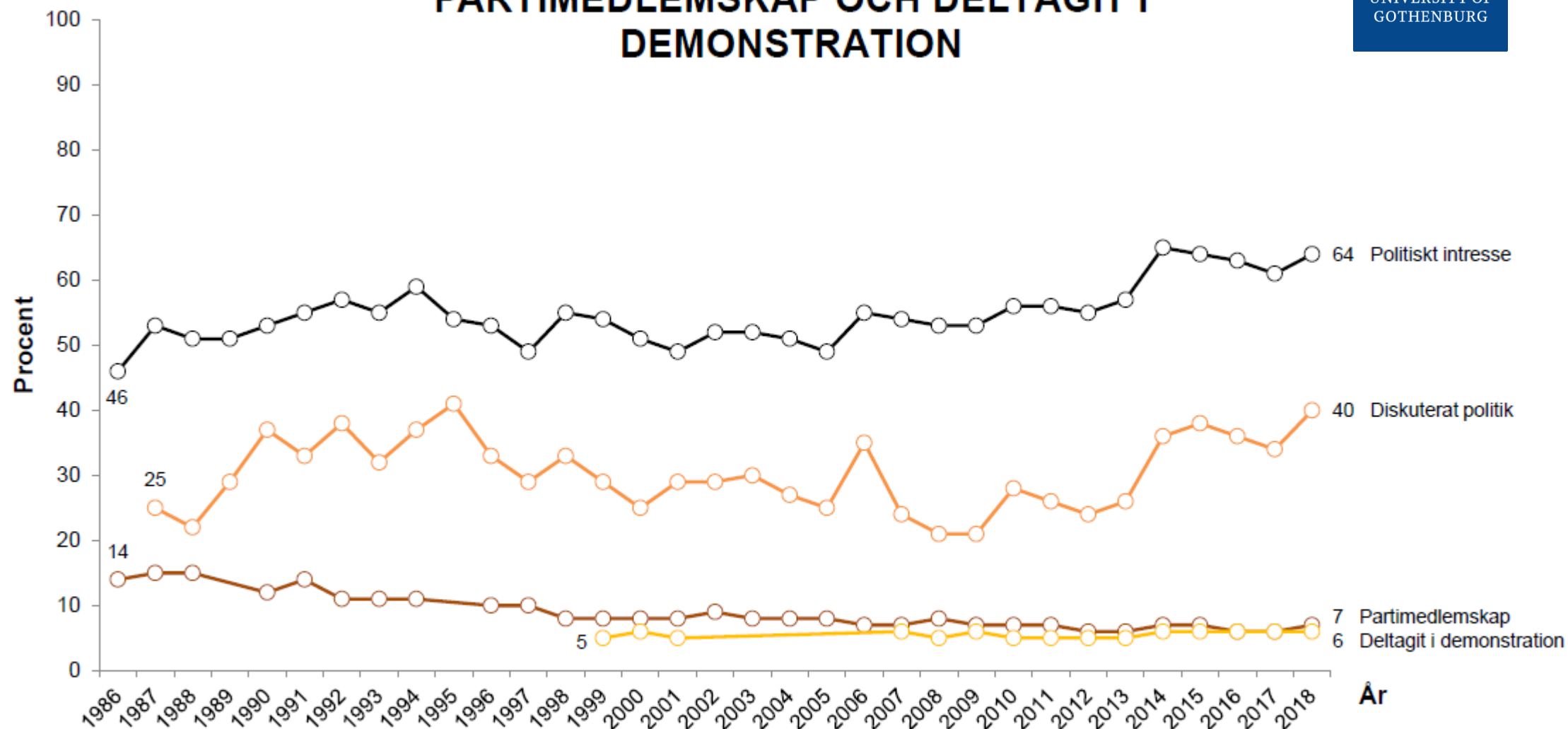
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1986–2018

Frågeformulering: "Ange nedan vilken/vilka föreningar du är medlem i samt hur aktiv du är i dessa föreningar?"

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1986–2018

POLITISKT INTRESSE, DISKUTERAT POLITIK, PARTIMEDLEMSKAP OCH DELTAGIT I DEMONSTRATION

Kommentar: Resultaten avser dem som angett mycket och ganska intresserade av politik, diskuterat politik någon eller flera gånger i vecka, andel partimedlemmar samt deltagit i demonstration under de senaste 12 månaderna. Svarsalternativ för politiskt intresse: "mycket intresserad"; "ganska intresserad"; "inte särskilt intresserad" samt "inte alls intresserad". Procentbasen utgörs av samtliga svarande.

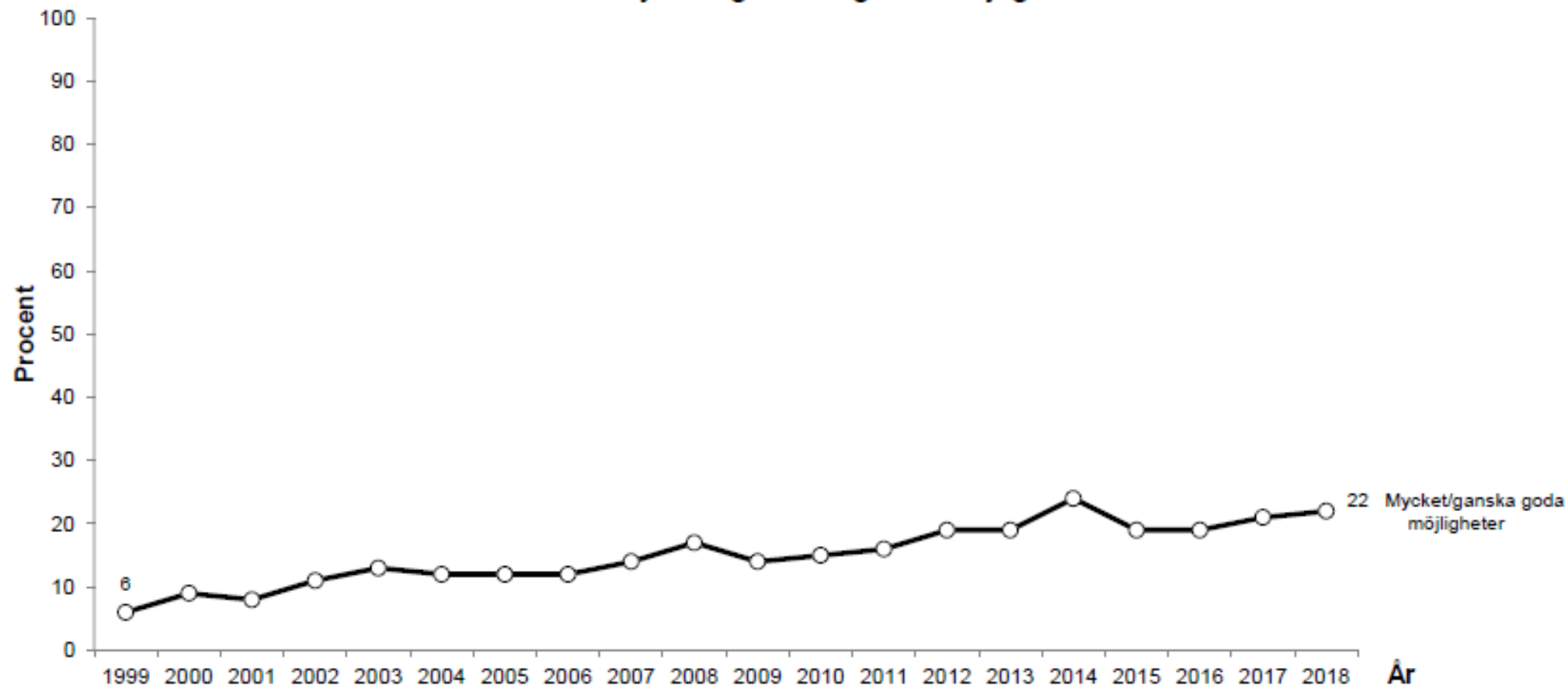
Frågeformulering: "Hur intresserad är du i allmänhet av politik?", "Är du medlem i något politiskt parti/förbund?", "Hur ofta har du de senaste 12 månaderna diskuterat politik?", "Hur ofta har du under de senaste 12 månaderna deltagit i demonstration?"

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1986–2018

UPPLEVD MÖJLIGHET ATT PÅVERKA POLITISKA BESLUT I SVERIGE

Andel mycket/ganska goda möjligheter

Kommentar: Svarsalternativen är: "mycket goda möjligheter"; "ganska goda möjligheter"; "varken goda eller dåliga möjligheter"; "ganska dåliga möjligheter"; "mycket dåliga möjligheter" samt "ingen uppfattning". Resultaten visar andelen som svarat "mycket goda möjligheter" eller "ganska goda möjligheter". Procentbasen utgörs av de som besvarat respektive delfråga.

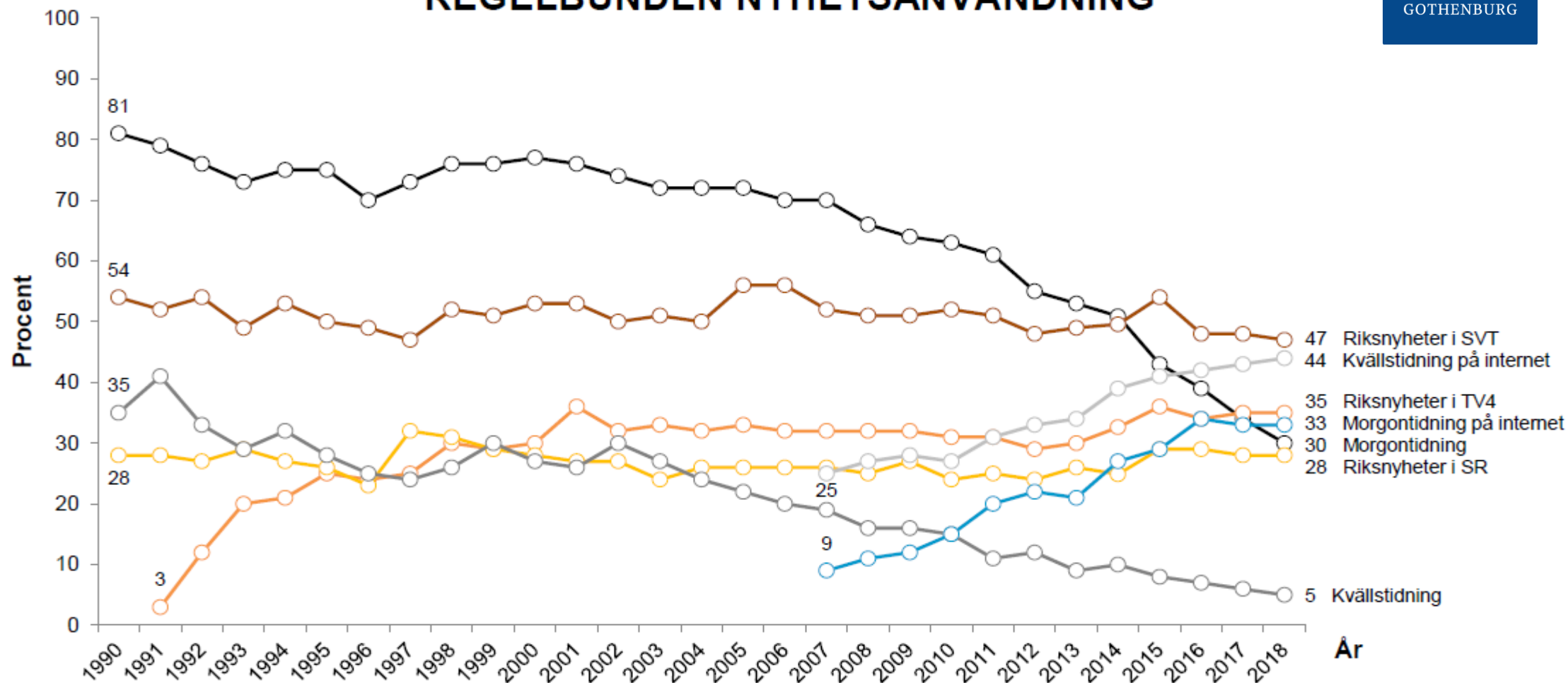
Frågeformulering: "Vilka möjligheter anser du att du har att påverka politiska beslut i Sverige?"

Källa: De västsvenska SOM-undersökningarna 1999-2018.

Medievanor

REGELBUNDEN NYHETSANVÄNDNING

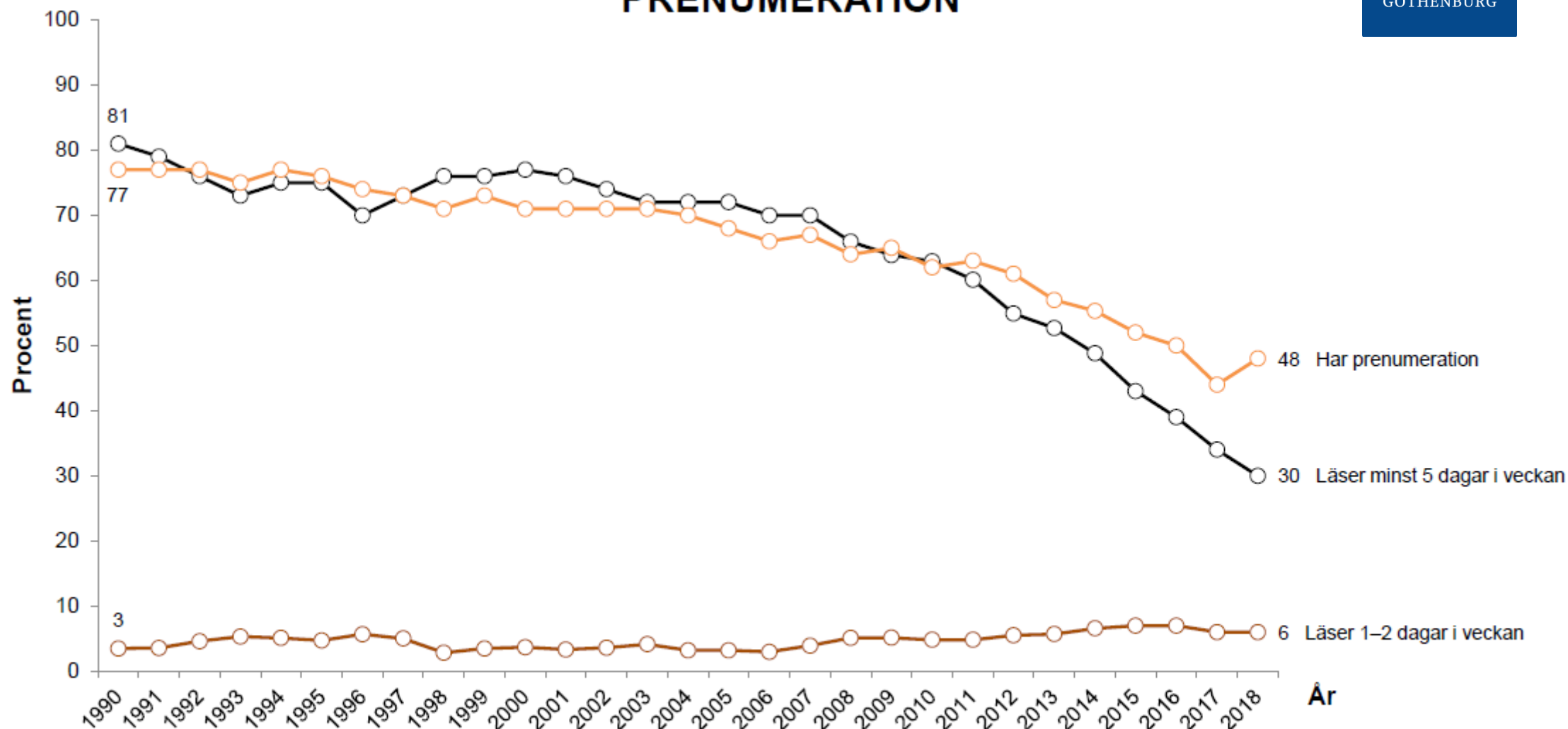

Kommentar: Resultaten redovisar andelen som läser en morgontidning på papper minst fem dagar i veckan, ser respektive lyssnar på radio- och tv-programmen minst fem dagar i veckan läser morgontidning på internet samt kvällstidning minst tre dagar i veckan. "Morgontidning på internet" inkluderar "Annan lokal morgontidning", Svenska Dagbladet" och "Dagens nyheter". Procentbasen utgörs av samtliga svarande.

Frågeformulering: "Hur ofta brukar du ta del av följande nyhetsprogram i radio och TV?; Läser eller tittar du i någon eller några morgontidningar regelbundet? Frågan gäller inte läsning på internet.; Läser eller tittar du regelbundet i någon eller några morgontidningar på internet?; Brukar du läsa eller titta i följande tidningar? Aftonbladet/Expressen/GT eller Kvällsposten på papper respektive på webben."

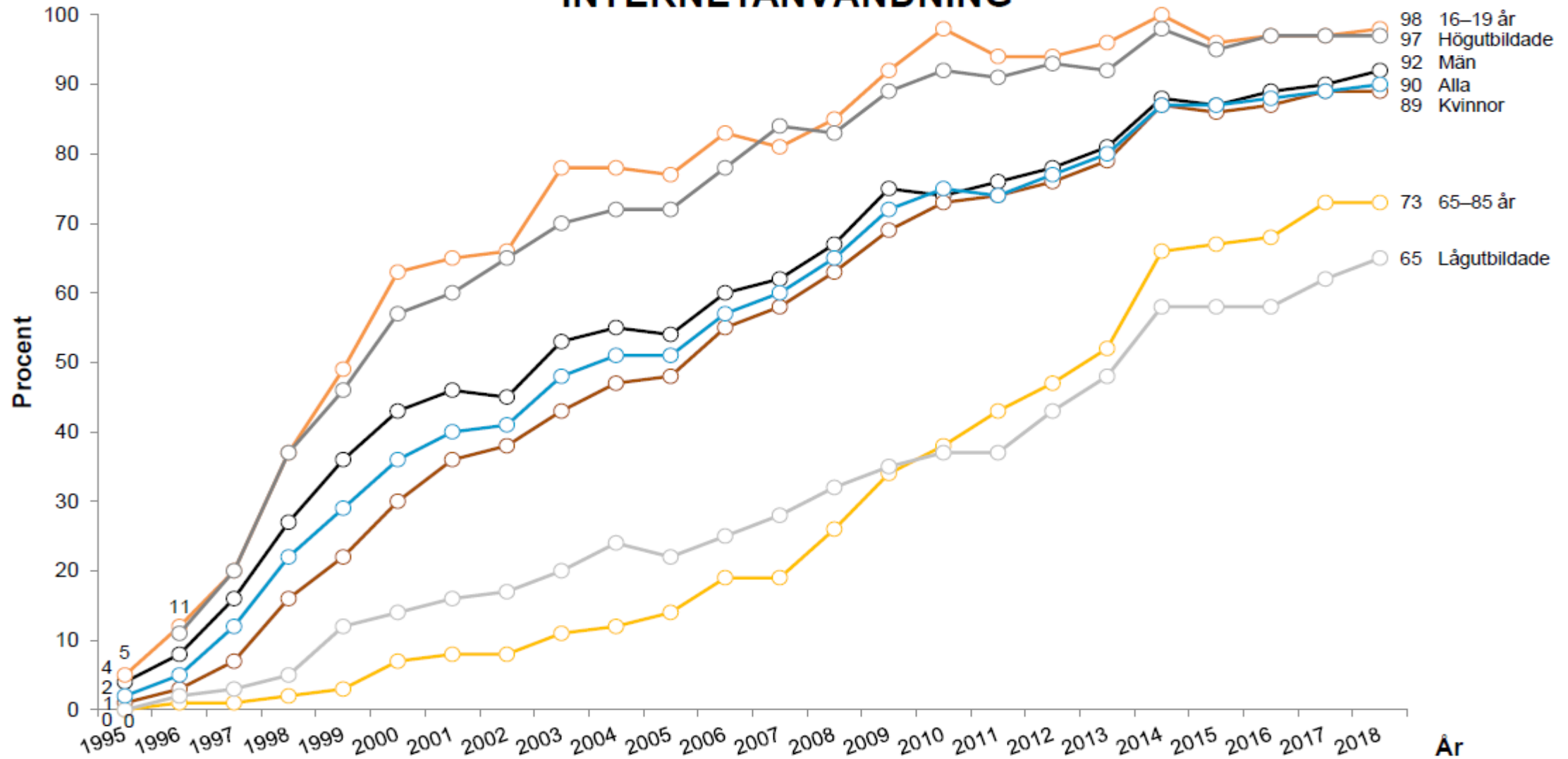
MORGONTIDNING: REGELBUNDEN LÄSNING OCH PRENUMERATION

Kommentar: Resultaten redovisar andel som angett att de har en morgontidningsprenumeration respektive läser en morgontidning åtminstone fem dagar i veckan. Procentbasen utgörs av samtliga svarande.

Frågeformulering: "Läser eller tittar du i någon eller några morgontidningar regelbundet? Om ja, ange den eller de tidningar du läser och hur många dagar per vecka du vanligen läser eller tittar i den/Prenumererar du eller någon annan i ditt hushåll på någon morgontidning?"

INTERNETANVÄNDNING

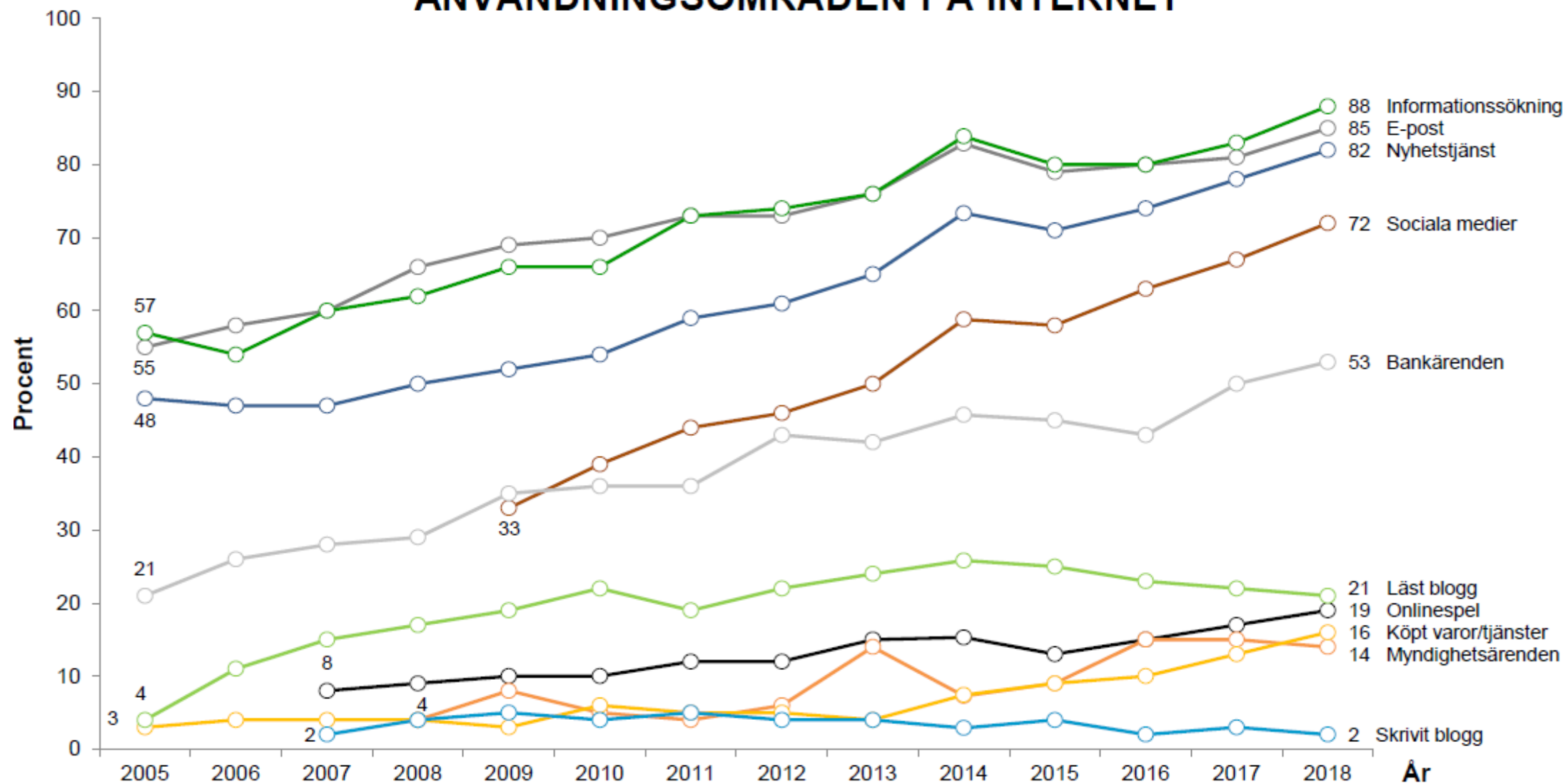

Kommentar: Svarsalternativen är: "aldrig"; "någon gång under de senaste 12 månaderna"; "någon gång i halvåret"; "någon gång i månaden"; "någon gång i veckan"; "flera gånger i veckan" samt "dagligen". Resultaten redovisar andel som använt internet minst "flera gånger i veckan". Procentbasen utgörs av samtliga svarande.

Frågeformulering: "Hur ofta har du under de senaste 12 månaderna använt internet?"

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1995–2018

ANVÄNDNINGSSOMRÅDEN PÅ INTERNET

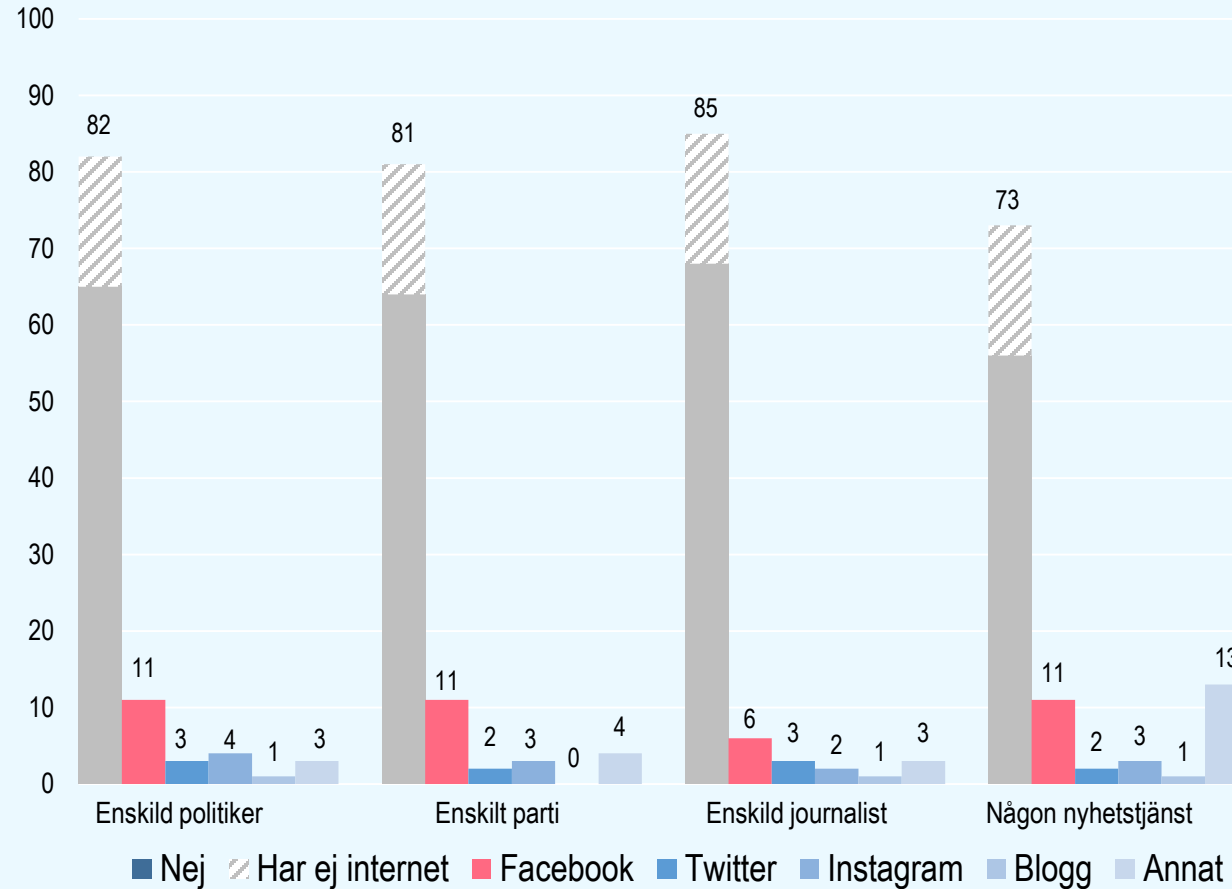
Kommentar: Svartalternativen är: "aldrig; någon gång under de senaste 12 månaderna"; "någon gång i halvåret"; "någon gång i månaden"; "någon gång i veckan" samt "flera gånger i veckan". Resultaten redovisar andel som gjort respektive aktivitet minst någon gång i veckan. Procentbasen utgörs av samtliga svarande.

Frågeformulering: "Hur ofta har du gjort följande på internet?"

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2005–2018

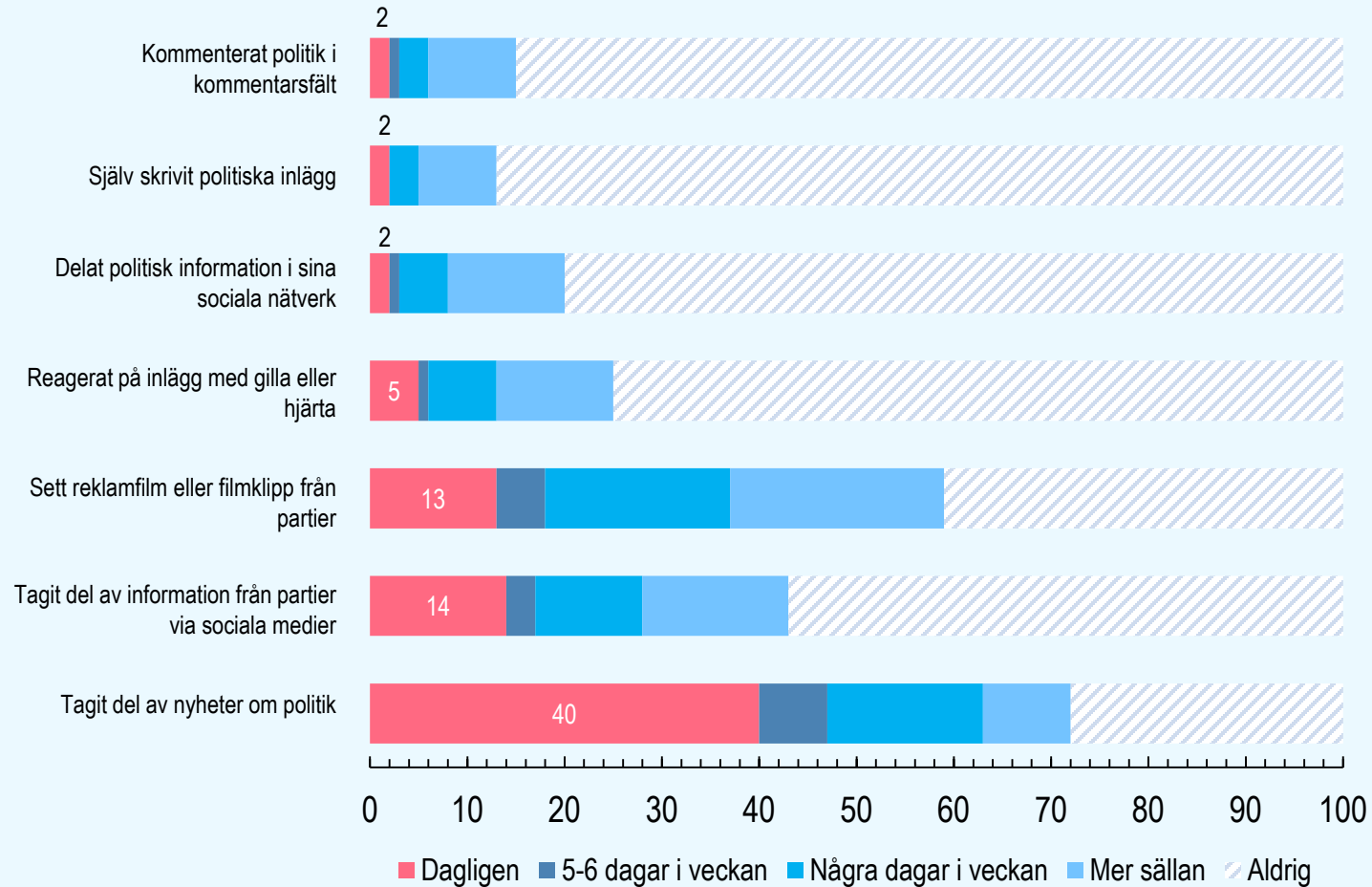
Följarvanor på internet under valrörelsen 2018

Redogörelse över huruvida väljare följde någon/något politiker, parti, journalist eller nyhetstjänst under 2018 års valrörelse (procent).

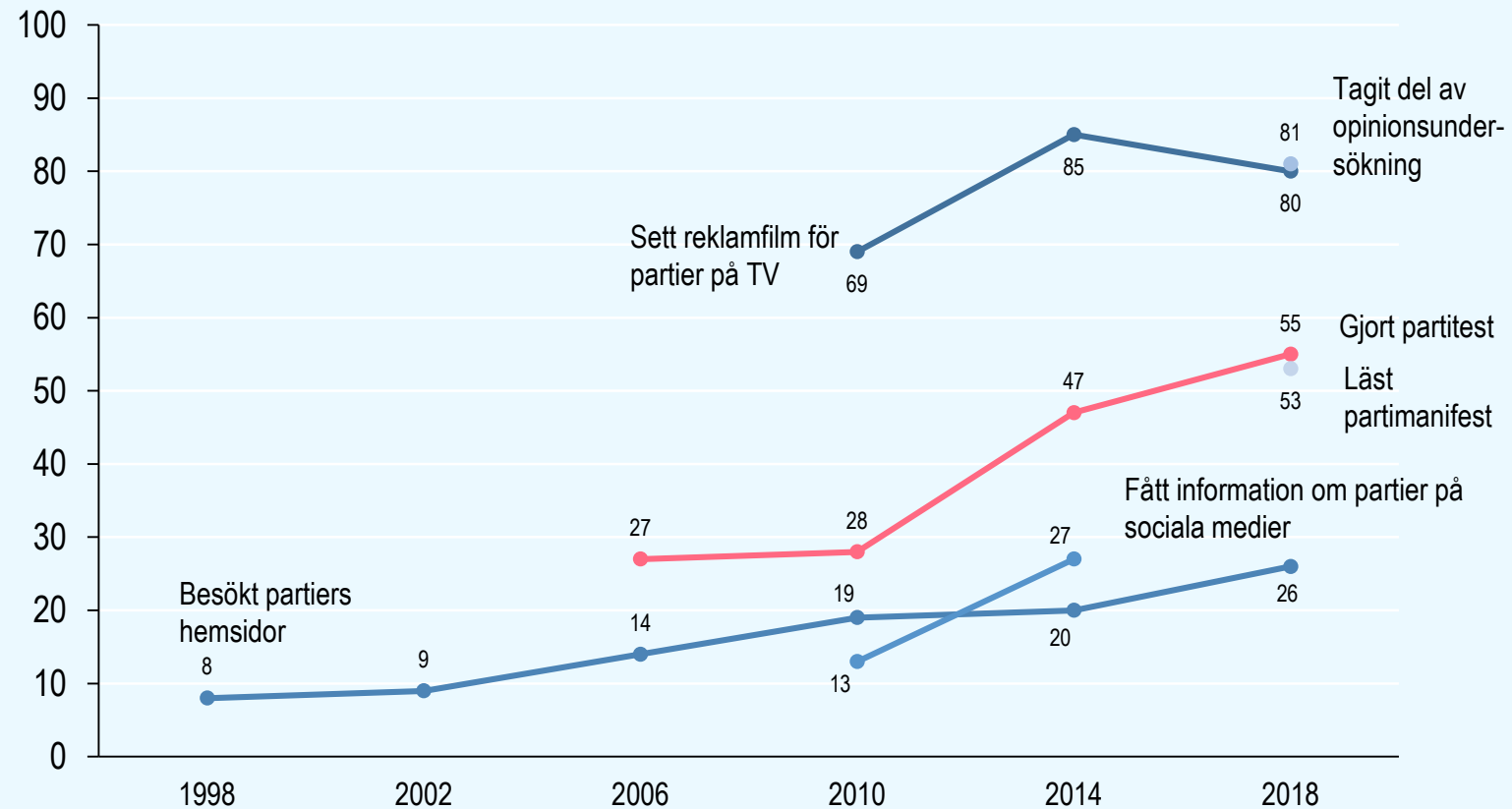
Politikrelaterat internetanvändande i samband med valet 2018

Fördelning över väljares politiska internetanvändande i olika sammanhang i samband med valet 2018 (procent).

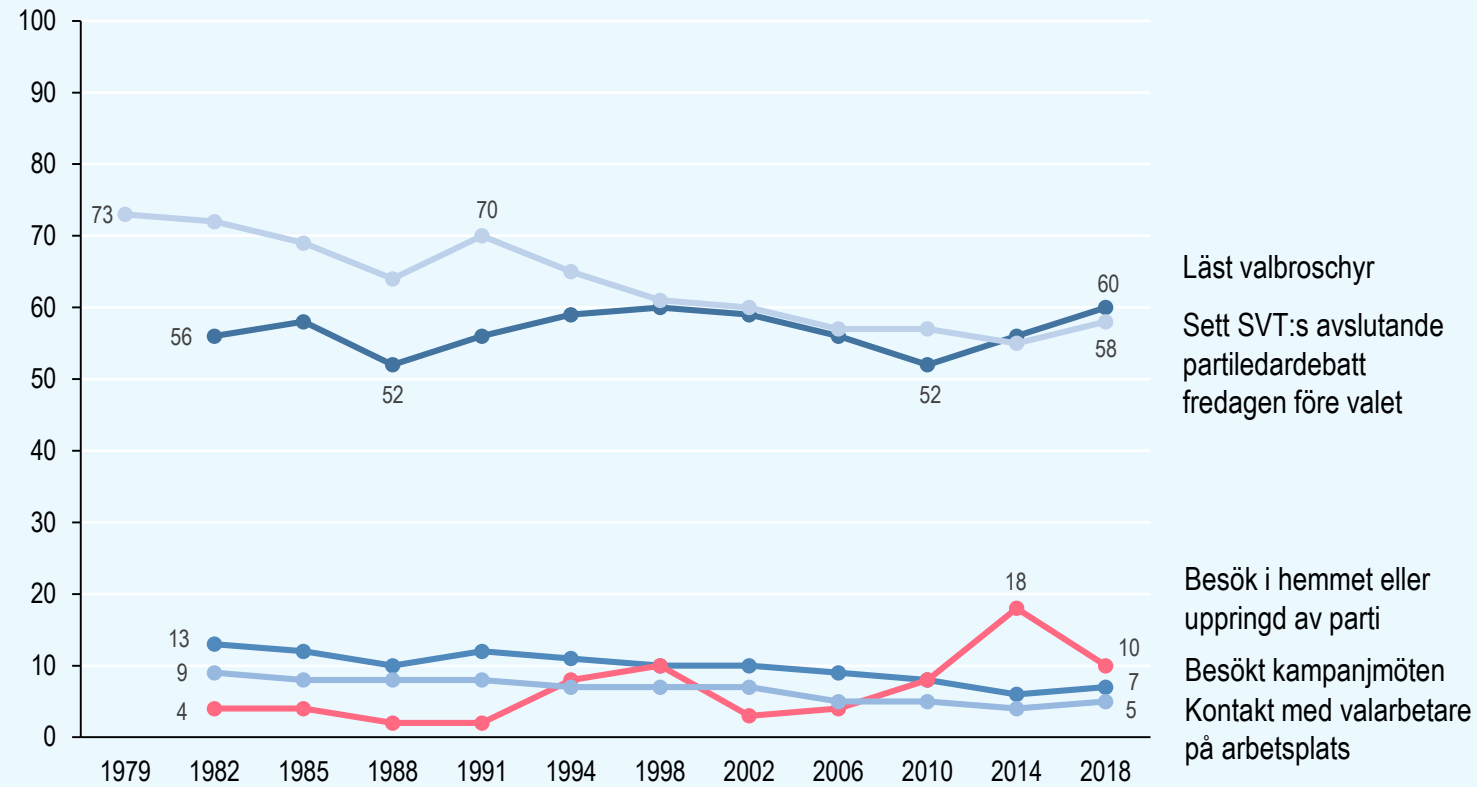
Kampanjaktiviteter 1998-2018

Förändringar i väljares interagerande med politiska kampanjaktiviteter under perioden 1998-2018 (procent).

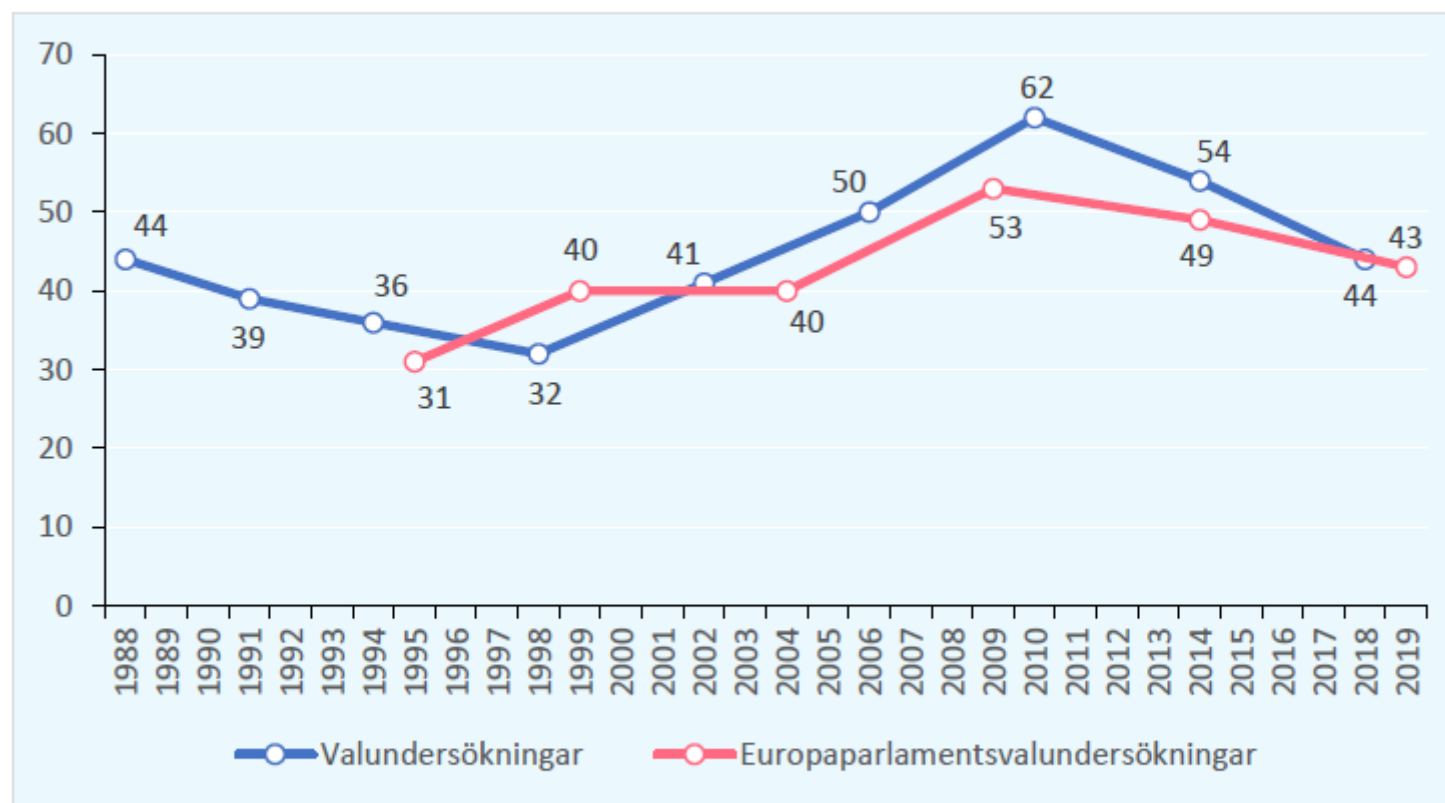
Kampanjaktiviteter 1979-2018

Förändringar i väljares interagerande med politiska kampanjaktiviteter under perioden 1979-2018 (procent).

Samhällsförtroende
Mellanmänsklig tillit

Figur 1 Förtroende för svenska politiker 1988-2019. Andel väljare som har mycket eller ganska stort förtroende (procent).

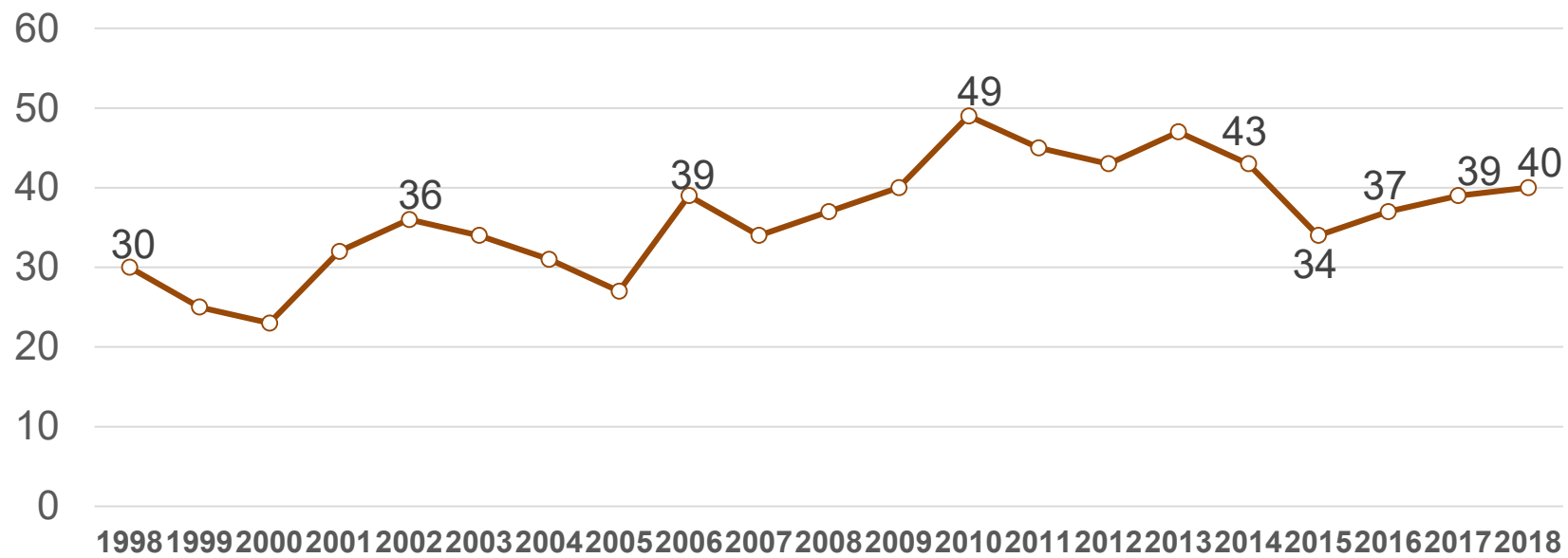

Källa: Valforskningsprogrammet, Valundersökningar och Europaparlamentsvalundersökningar 1988-2019.

Kommentar: Frågan lyder: "Allmänt sett, hur stort förtroende har du för svenska politiker?". Svartalnativen är "Mycket stort förtroende", "Ganska stort förtroende", "Ganska litet förtroende" och "Mycket litet förtroende". Observera att de redovisade skattningarna av politikerförtroende är oviktade.

"Allmänt sett, hur stort förtroende har du för svenska politiker?"

Förtroende för svenska politiker
Andel mycket/ganska stort förtroende (procent)

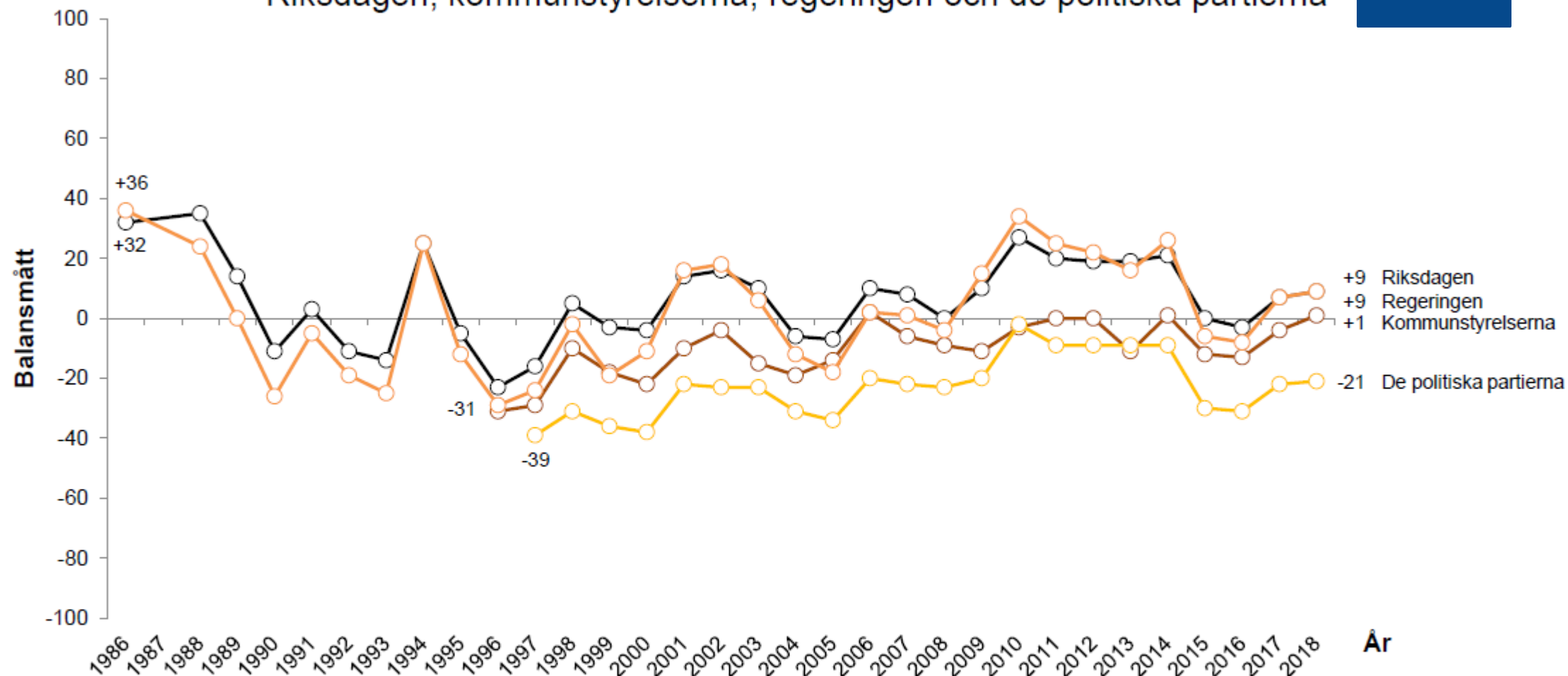

Källa: De nationella SOM-undersökningarna 1998-2018

FÖRTROENDE FÖR SAMHÄLLSINSTITUTIONER

Riksdagen, kommunstyrelserna, regeringen och de politiska partierna

Kommentar: Svartaltemativen är "mycket stort förtroende"; "ganska stort förtroende"; "varken stort eller litet förtroende"; "ganska litet förtroende" samt "mycket litet förtroende". Balansmätt avser andelen som svarat 'mycket' eller 'ganska stort förtroende' minus andelen som svarat 'mycket' eller 'ganska litet förtroende'. Balansmättet kan variera mellan +100 (alla svarpersoner anger stort förtroende) och -100 (alla svarpersoner anger litet förtroende). Procentbasen utgörs av de som har besvarat frågan.

Frågeformulering: "Hur stort förtroende har du för det sätt på vilket följande samhällsinstitutioner och grupper sköter sitt arbete?"

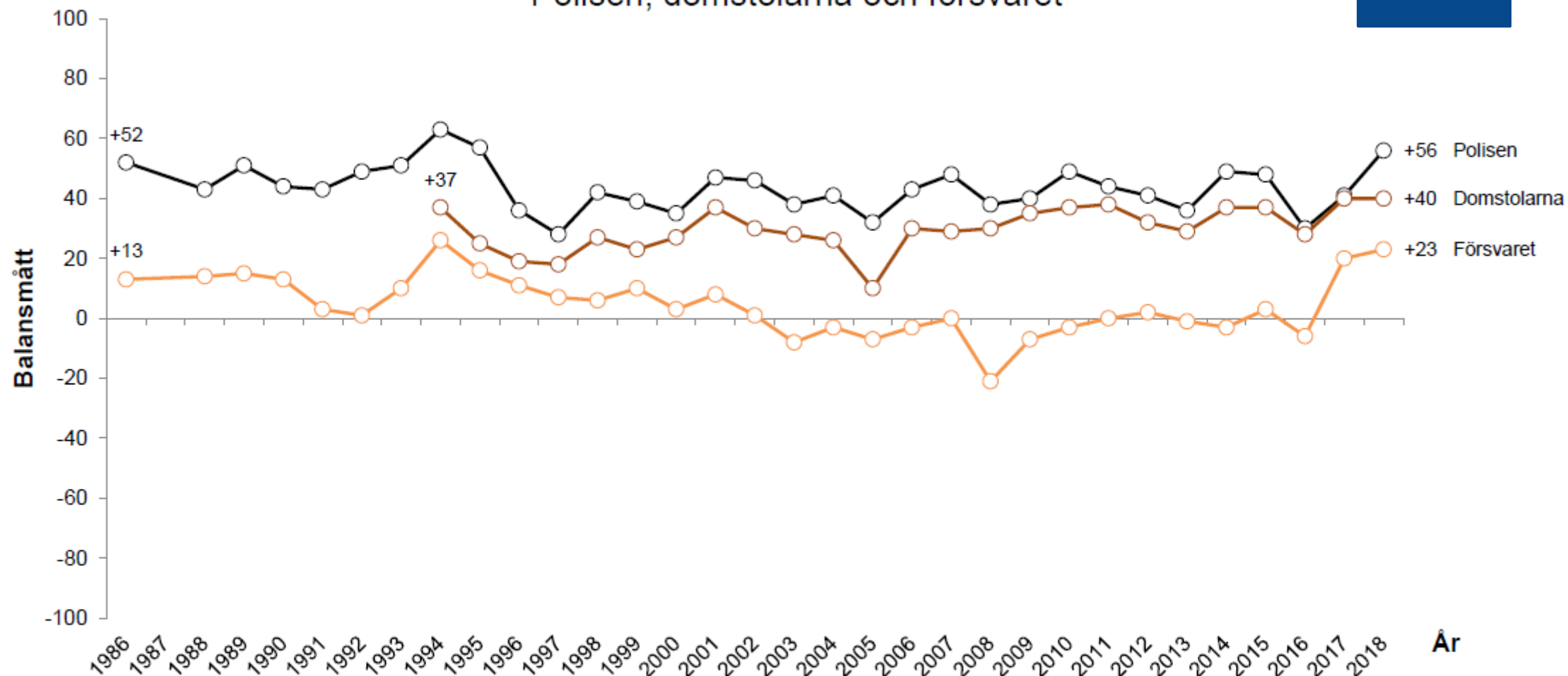
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1986–2018

FÖRTROENDE FÖR SAMHÄLLSINSTITUTIONER

Polisen, domstolarna och försvaret

UNIVERSITY OF
GOTHENBURG

Kommentar: Svarsalternativen är "mycket stort förtroende"; "ganska stort förtroende"; "varken stort eller litet förtroende"; "ganska litet förtroende" samt "mycket litet förtroende". Balansmått avser andelen som svarat 'mycket' eller 'ganska stort förtroende' minus andelen som svarat 'mycket' eller 'ganska litet förtroende'. Balansmåtten kan variera mellan +100 (alla svars personer anger stort förtroende) och -100 (alla svars personer anger litet förtroende). Procentbasen utgörs av de som har besvarat frågan.

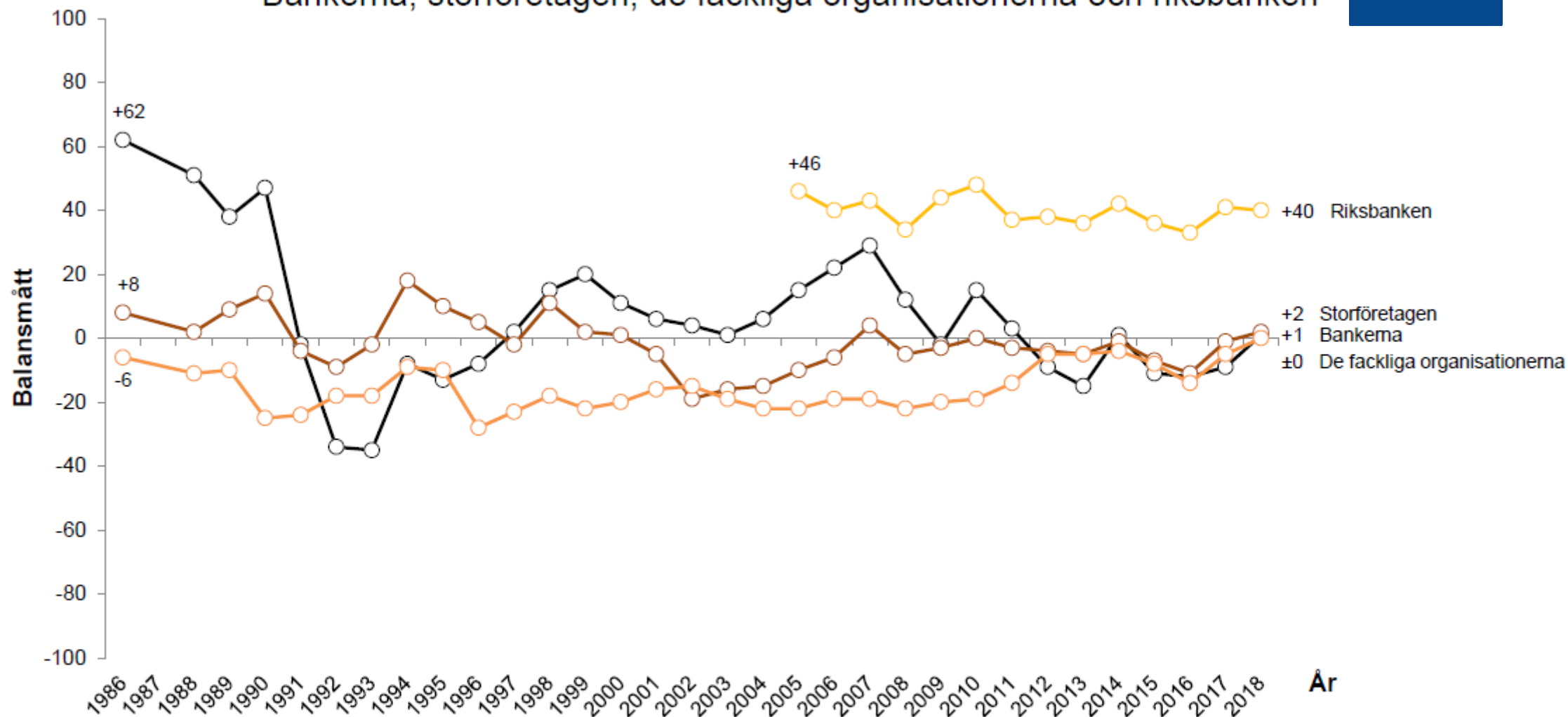
Frågeformulering: "Hur stort förtroende har du för det sätt på vilket följande samhällsinstitutioner och grupper sköter sitt arbete?"

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1986–2018

FÖRTROENDE FÖR SAMHÄLLSINSTITUTIONER

Bankerna, storföretagen, de fackliga organisationerna och riksbanken

Kommentar: Balansmåttarna bygger på procentberäkningar bland personer som besvarat respektive delfråga. Balansmättet kan variera mellan +100 (alla svars personer anger stort förtroende) och -100 (alla svars personer anger litet förtroende). Fem svarsalternativ: "mycket stort förtroende; ganska stort förtroende, varken stort eller litet förtroende; ganska litet förtroende; mycket litet förtroende".

Frågeformulering: "Hur stort förtroende har du för det sätt på vilket följande samhällsinstitutioner och grupper sköter sitt arbete?"

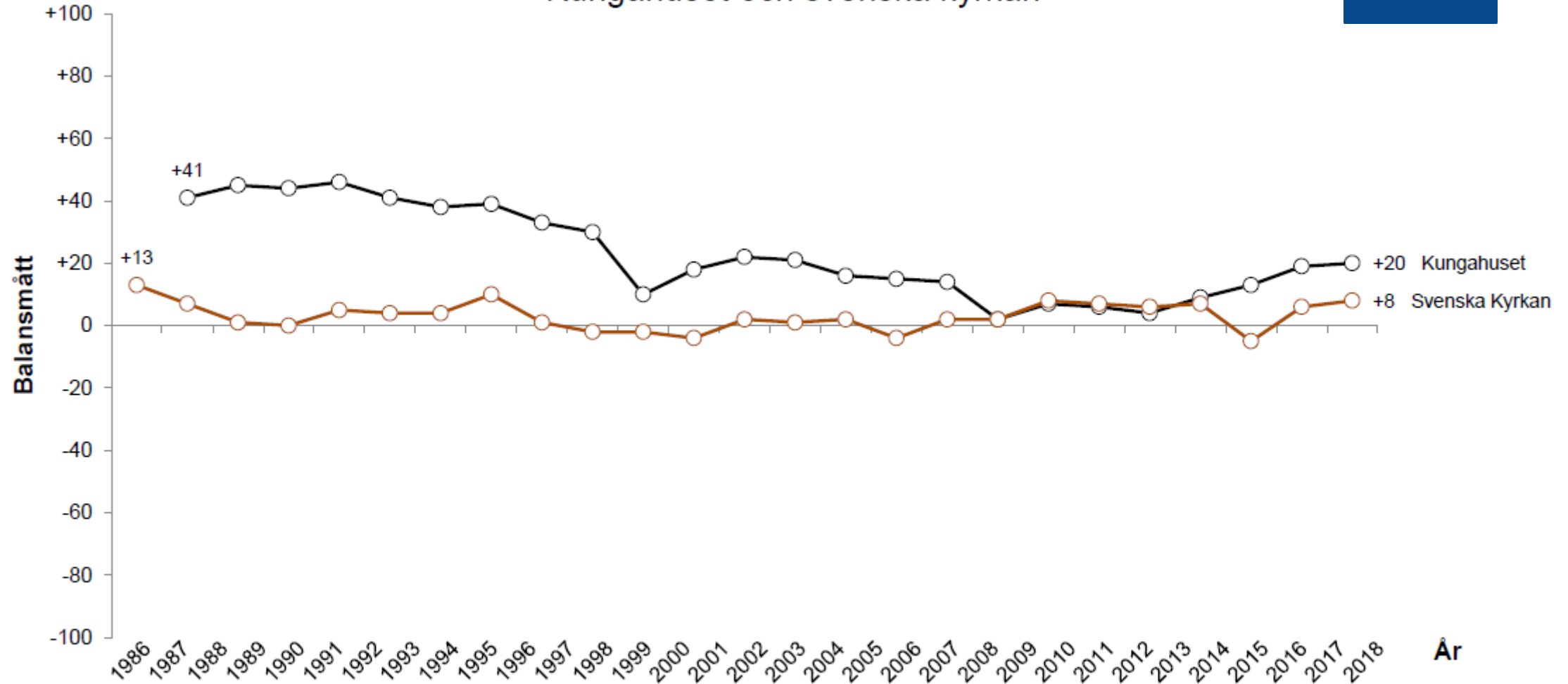
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1986–2018

FÖRTROENDE FÖR SAMHÄLLSINSTITUTIONER

Kungahuset och svenska kyrkan

UNIVERSITY OF
GOTHENBURG

Kommentar: Svartalternativen är "mycket stort förtroende"; "ganska stort förtroende"; "varken stort eller litet förtroende"; "ganska litet förtroende" samt "mycket litet förtroende". Balansmätt avser andelen som svarat 'mycket' eller 'ganska stort förtroende' minus andelen som svarat 'mycket' eller 'ganska litet förtroende'. Balansmättet kan variera mellan +100 (alla svarspersoner anger stort förtroende) och -100 (alla svarspersoner anger litet förtroende). Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan.

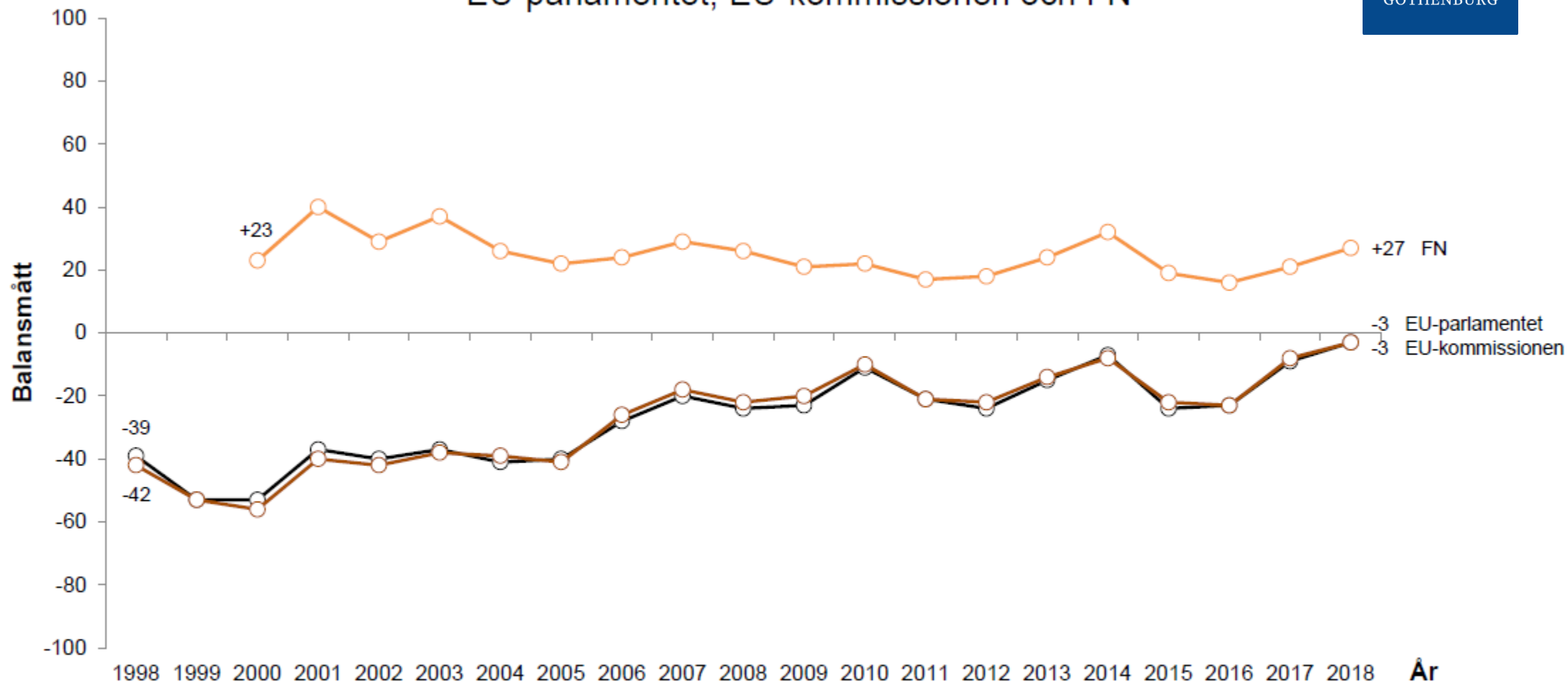
Frågeformulering: "Hur stort förtroende har du för det sätt på vilket följande samhällsinstitutioner och grupper sköter sitt arbete?"

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1994–2018

FÖRTROENDE FÖR SAMHÄLLSINSTITUTIONER

EU-parlamentet, EU-kommissionen och FN

Kommentar: Svartalternativen är "mycket stort förtroende"; "ganska stort förtroende"; "varken stort eller litet förtroende"; "ganska litet förtroende" samt "mycket litet förtroende". Balansmätt avser andelen som svarat 'mycket' eller 'ganska stort förtroende' minus andelen som svarat 'mycket' eller 'ganska litet förtroende'. Balansmättet kan variera mellan +100 (alla svars personer anger stort förtroende) och -100 (alla svars personer anger litet förtroende). Procentbasen utgörs av de som har besvarat frågan.

Frågeformulering: "Hur stort förtroende har du för det sätt på vilket följande samhällsinstitutioner och grupper sköter sitt arbete?"

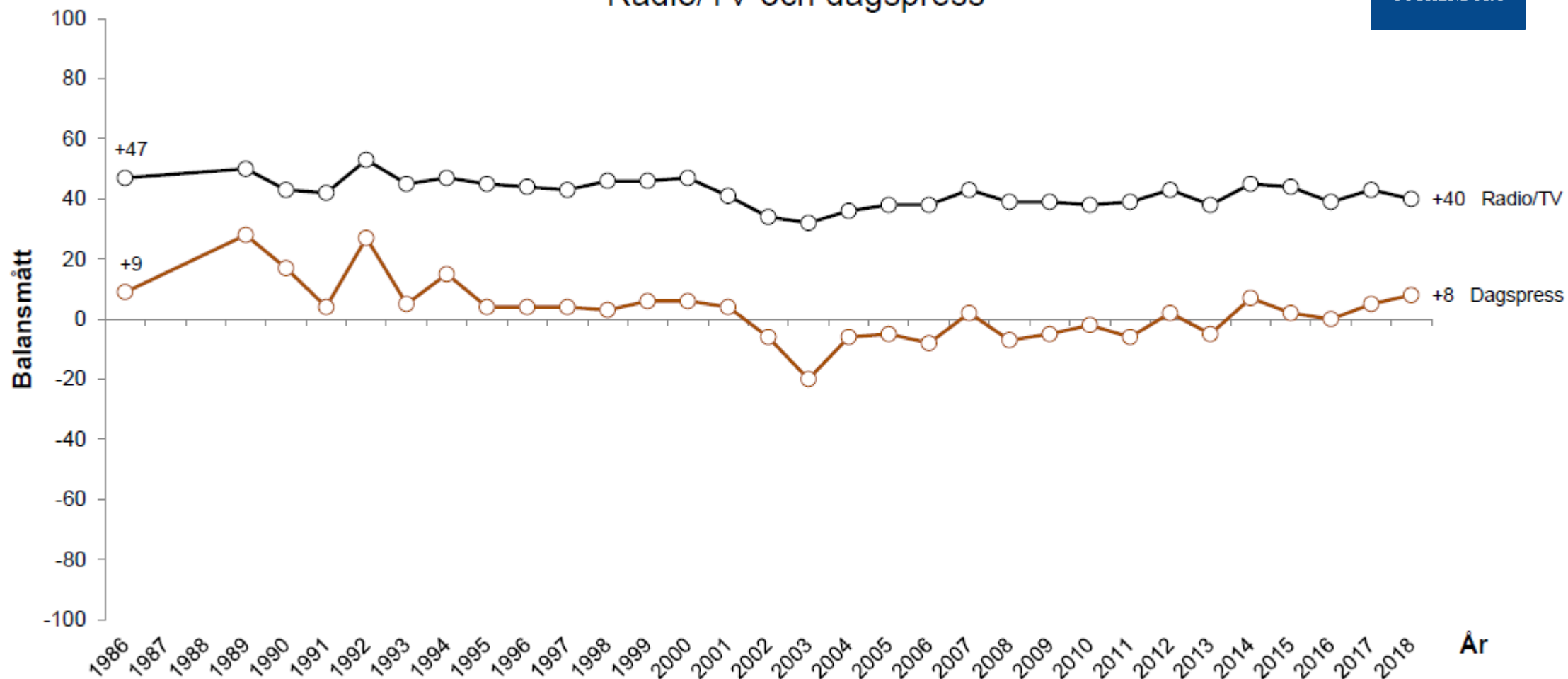
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1998–2018

FÖRTROENDE FÖR SAMHÄLLSINSTITUTIONER

Radio/TV och dagspress

UNIVERSITY OF
GOTHENBURG

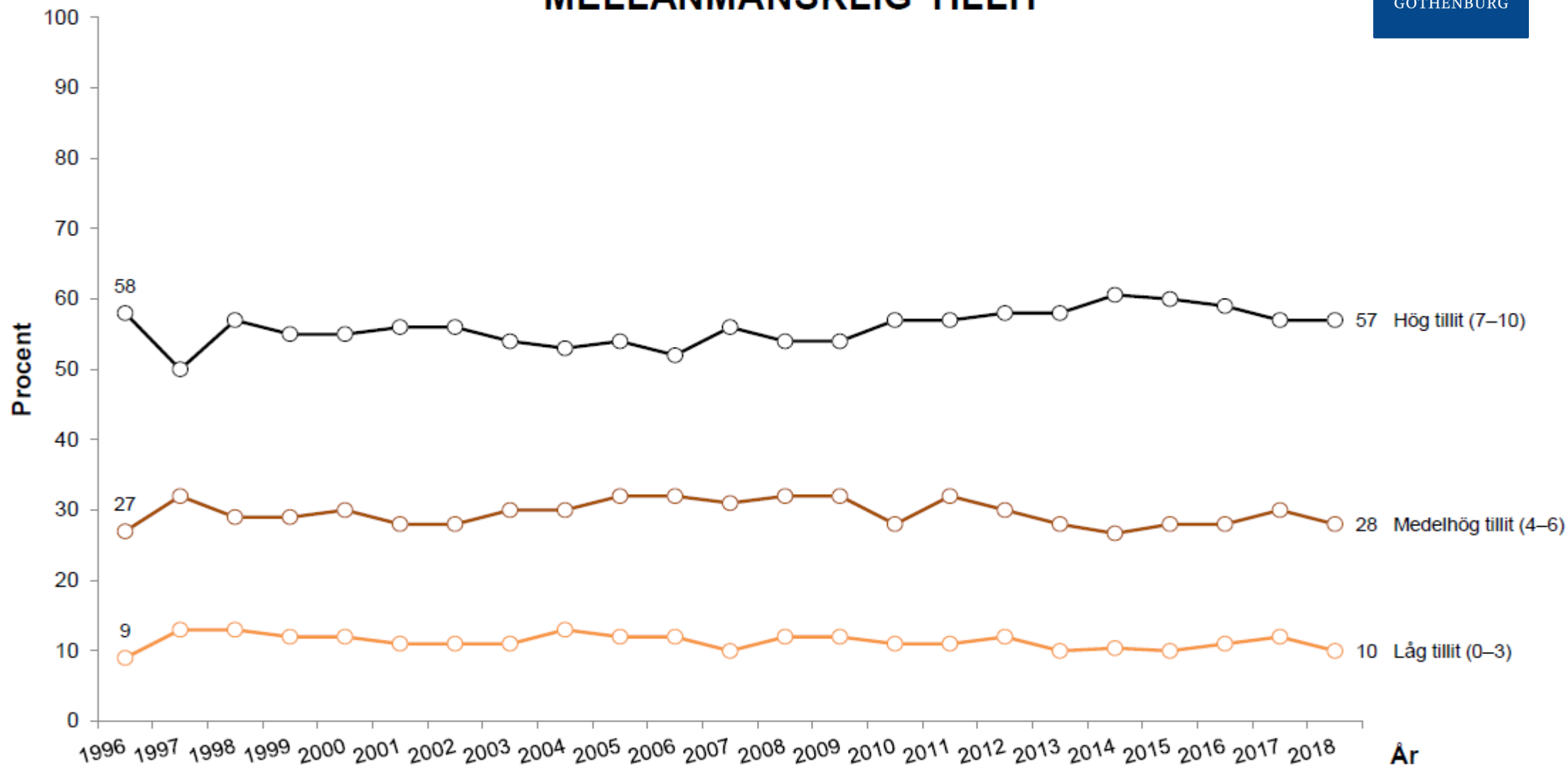
Kommentar: Svartalternativen är "mycket stort förtroende"; "ganska stort förtroende"; "varken stort eller litet förtroende"; "ganska litet förtroende" samt "mycket litet förtroende". Balansmått avser andelen som svarat 'mycket' eller 'ganska stort förtroende' minus andelen som svarat 'mycket' eller 'ganska litet förtroende'. Balansmåtten kan variera mellan +100 (alla svarpersoner anger stort förtroende) och -100 (alla svarpersoner anger litet förtroende). Procentbasen utgörs av de som har besvarat frågan.

Frågeformulering: "Hur stort förtroende har du för det sätt på vilket följande samhällsinstitutioner och grupper sköter sitt arbete?"

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1986–2018

MELLANMÄNSKLIG TILLIT

Kommentar: Skalan går mellan 0 och 10 där 0 innebär att "det går inte att lita på människor i allmänhet", och 10 att "det går att lita på människor i allmänhet". Procentbasen utgörs av samtliga svarande.

Frågeformulering: "Enligt din uppfattning, i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet? Svara med hjälp av nedanstående skala."

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1996–2018

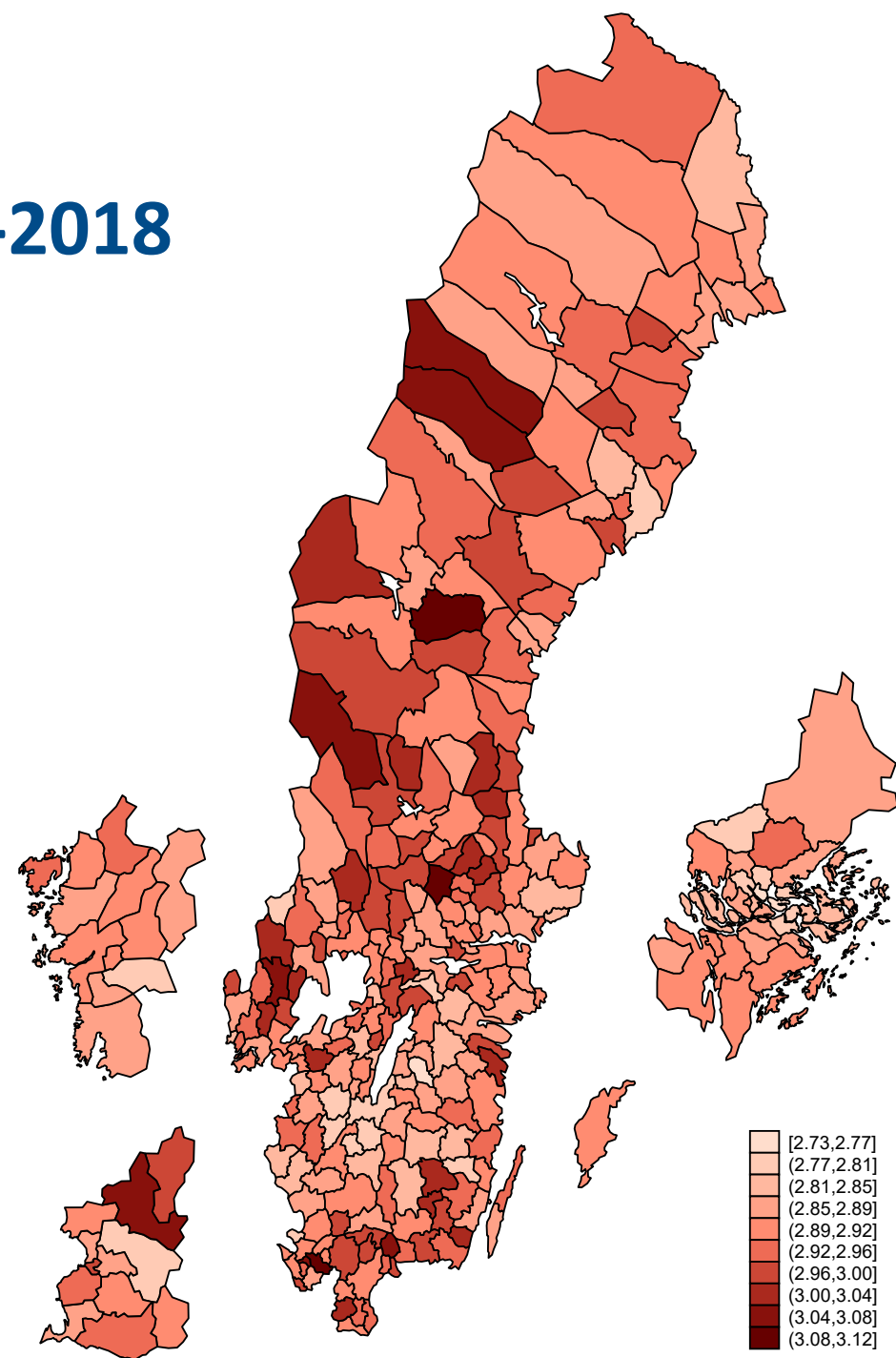
Det delade Sverige:

Förtroende för samhällsinstitutioner 1986-2018

Förtroende (1-5) för ett tjugotal olika samhällsinstitutioner bland boende i Sveriges kommuner (genomsnittligt indexvärde)

Danderyd
Lidingö
Boxholm
Täby
Hallsberg
Gnosjö
Båstad

Klippan
Smedjebacken
Bräcke
Älvdalen
Åstorp
Olofström
Storuman

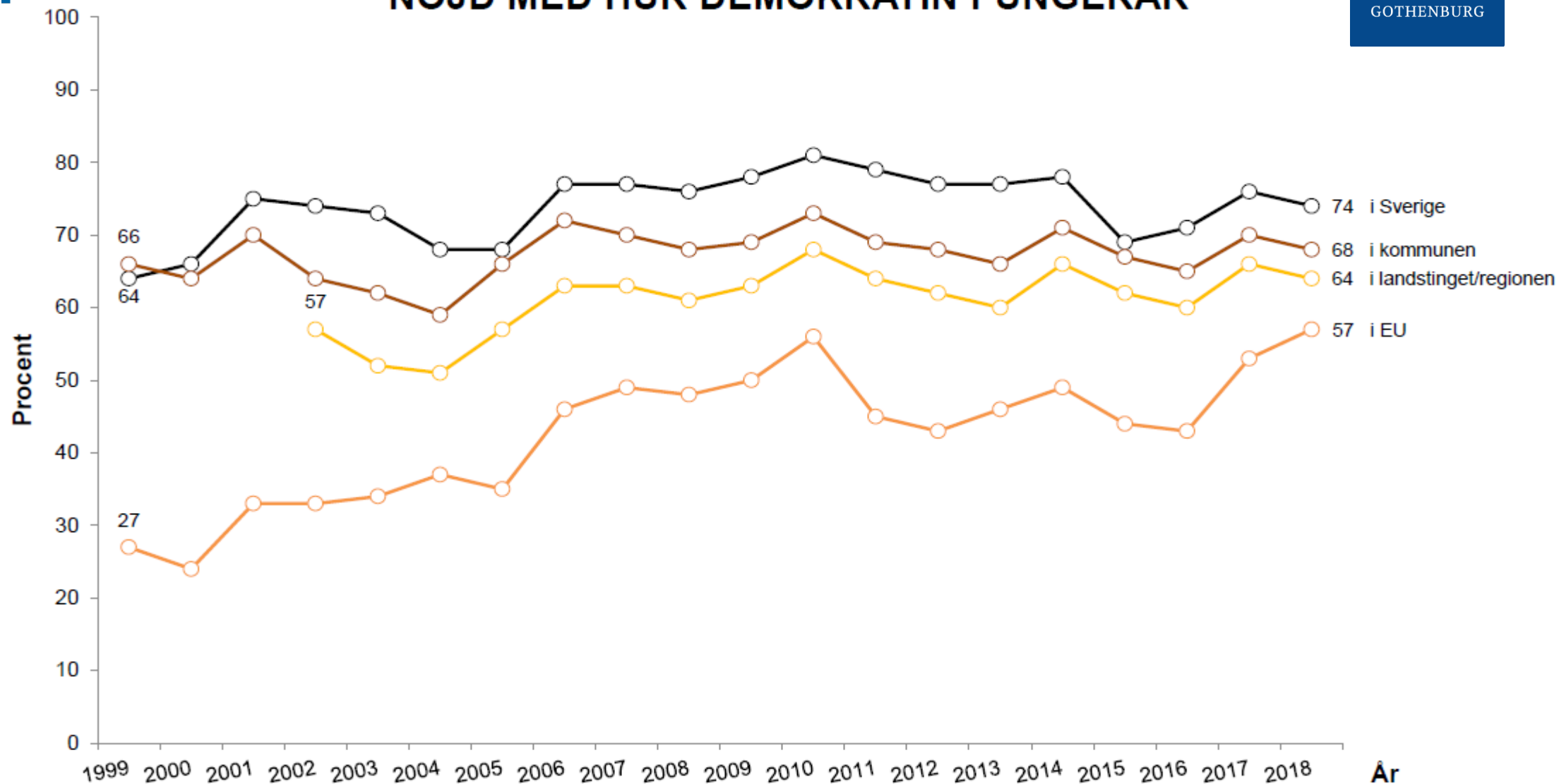
Källa: SOM-institutet, SOM-undersökningarna 1986-2018.

Nöjd med demokratin Oro för demokratin

NÖJD MED HUR DEMOKRATIN FUNGERAR

Kommentar: Svarsalternativen är: "mycket nöjd"; "ganska nöjd"; "inte särskilt nöjd" samt "inte alls nöjd". Resultaten visar andel som svarar "mycket" eller "ganska nöjd". Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan.

Frågeformulering: "På det hela taget, hur nöjd är du med det sätt på vilket demokratin fungerar i...?"

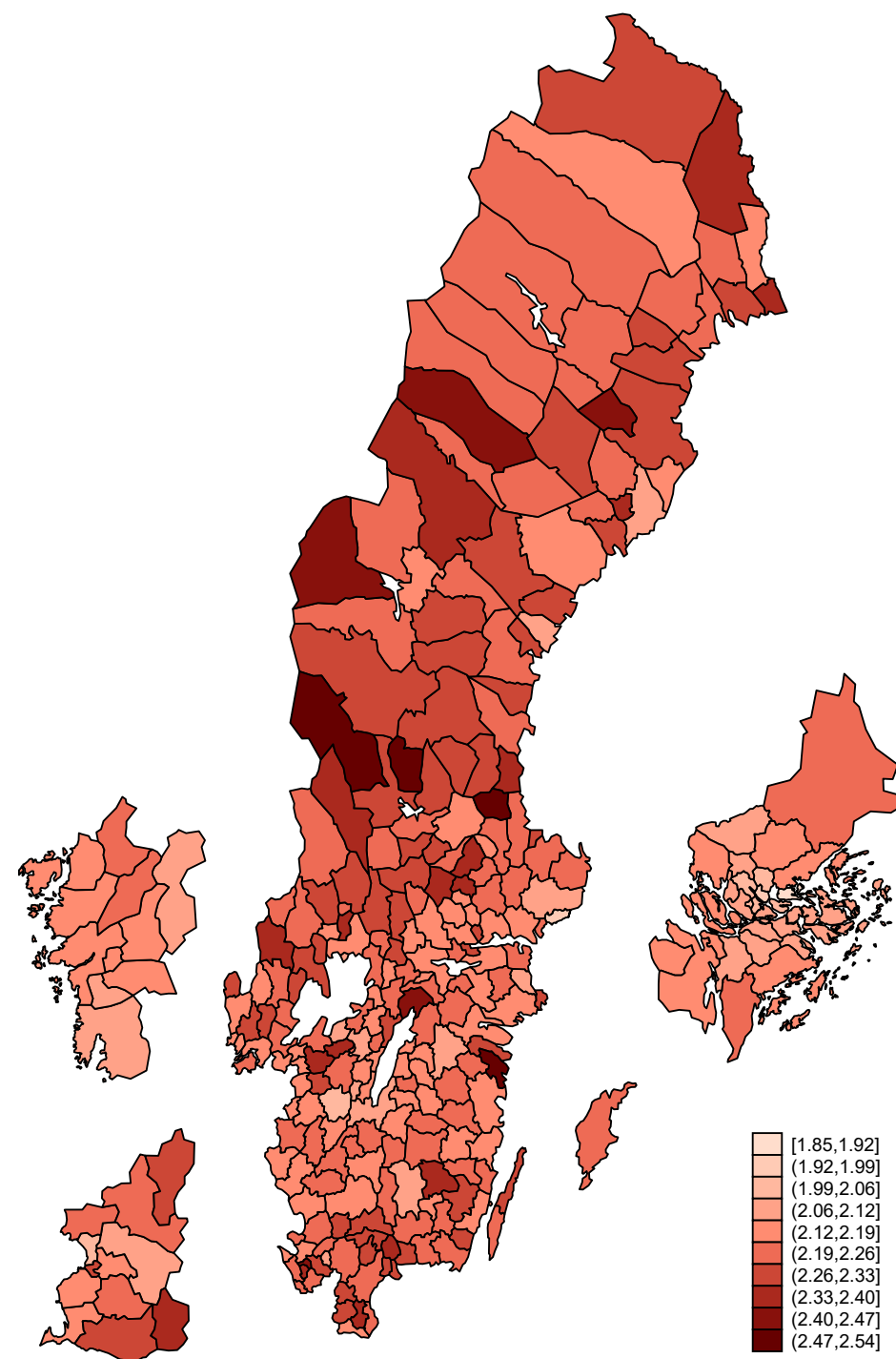
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1999–2018

Det delade Sverige: Nöjd med demokratin 1996-2018

Graden av nöjdhet med hur demokratin fungerar 1996-2018
bland boende i Sveriges kommuner (genomsnittligt indexvärde).

Vaxholm
Danderyd
Knivsta
Solna
Täby
Lomma
Sollentuna

Älvdalen
Valdemarsvik
Orsa
Ockelbo
Vilhelmina
Norsjö
Åre

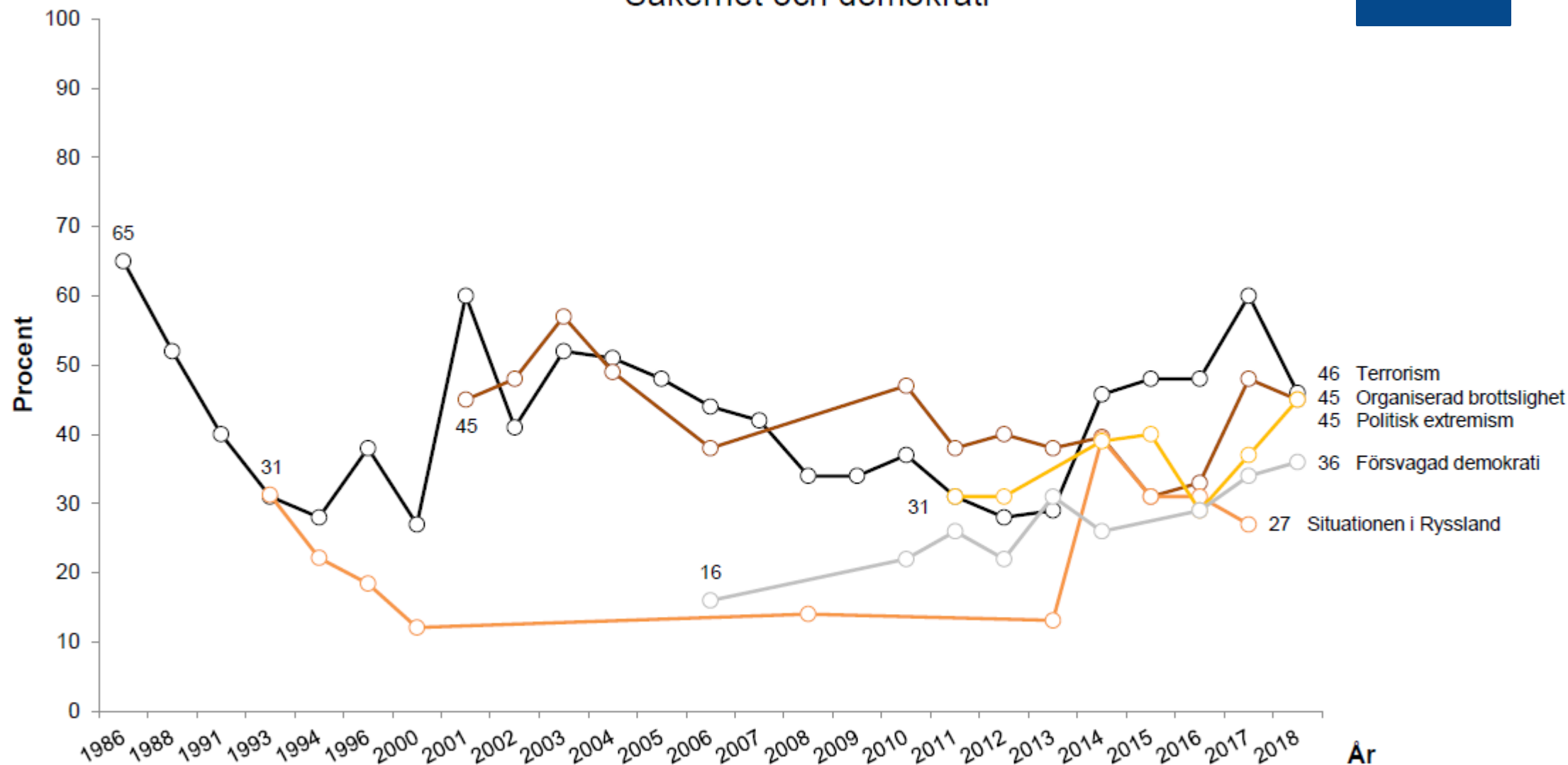

Källa: SOM-institutet, SOM-undersökningarna 1996-2018.

VAD SVENSKAR OROAR SIG FÖR

Säkerhet och demokrati

Kommentar: Svarsalternativen är: "mycket oroande"; "ganska oroande"; "inte särskilt oroande" samt "inte alls oroande". Resultaten redovisar de som svarat "mycket oroande". Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan.

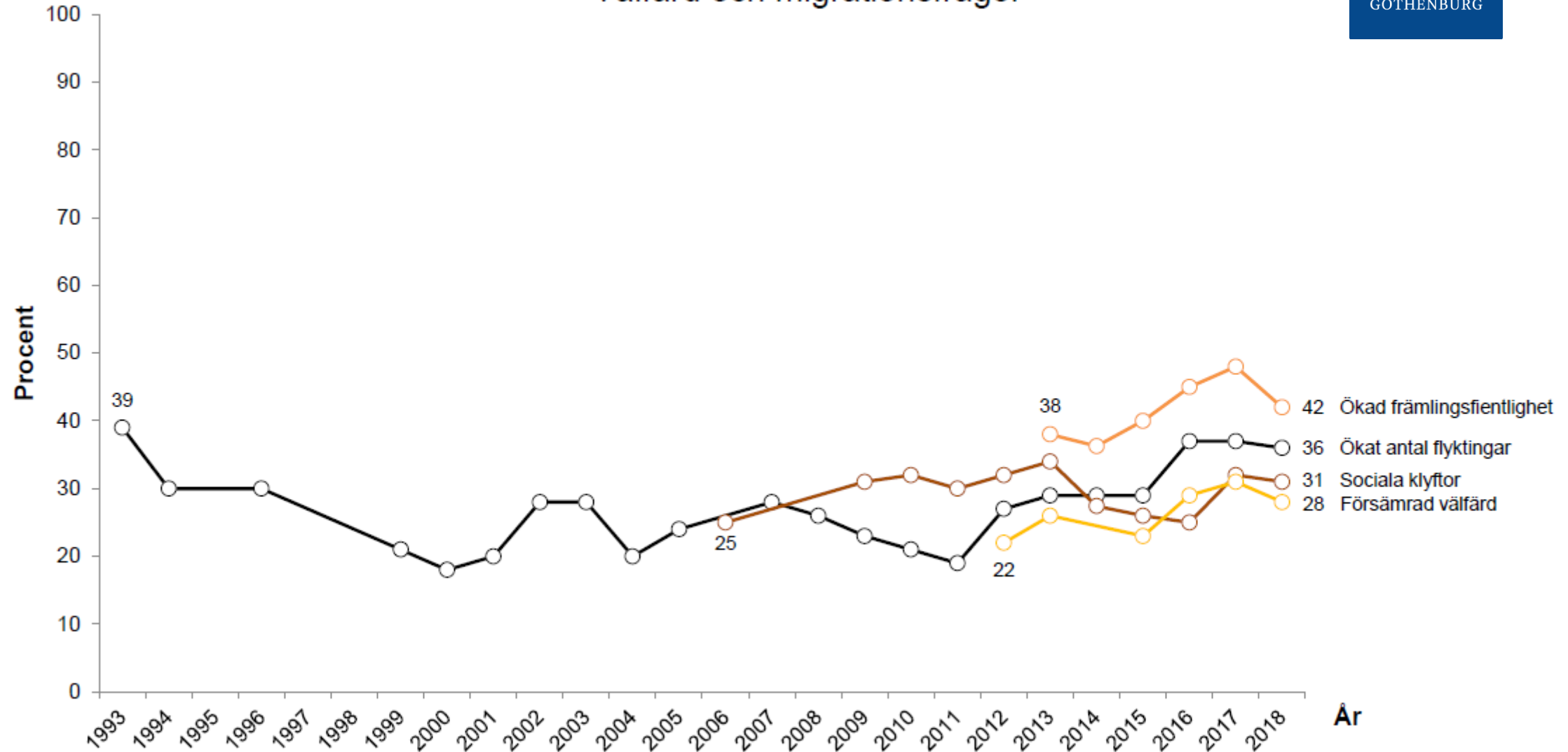
Frågeformulering: "Om du ser till läget idag, hur oroande upplever du själv följande inför framtiden?"

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1986–2018

VAD SVENSKAR OROAR SIG FÖR

Välfärd och migrationsfrågor

Kommentar: Svartalternativen är: "mycket oroande"; "ganska oroande"; "inte särskilt oroande" samt "inte alls oroande". Resultaten redovisar de som svarat "mycket oroande". Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan.

Frågeformulering: "Om du ser till läget idag, hur oroande upplever du själv följande inför framtiden?"

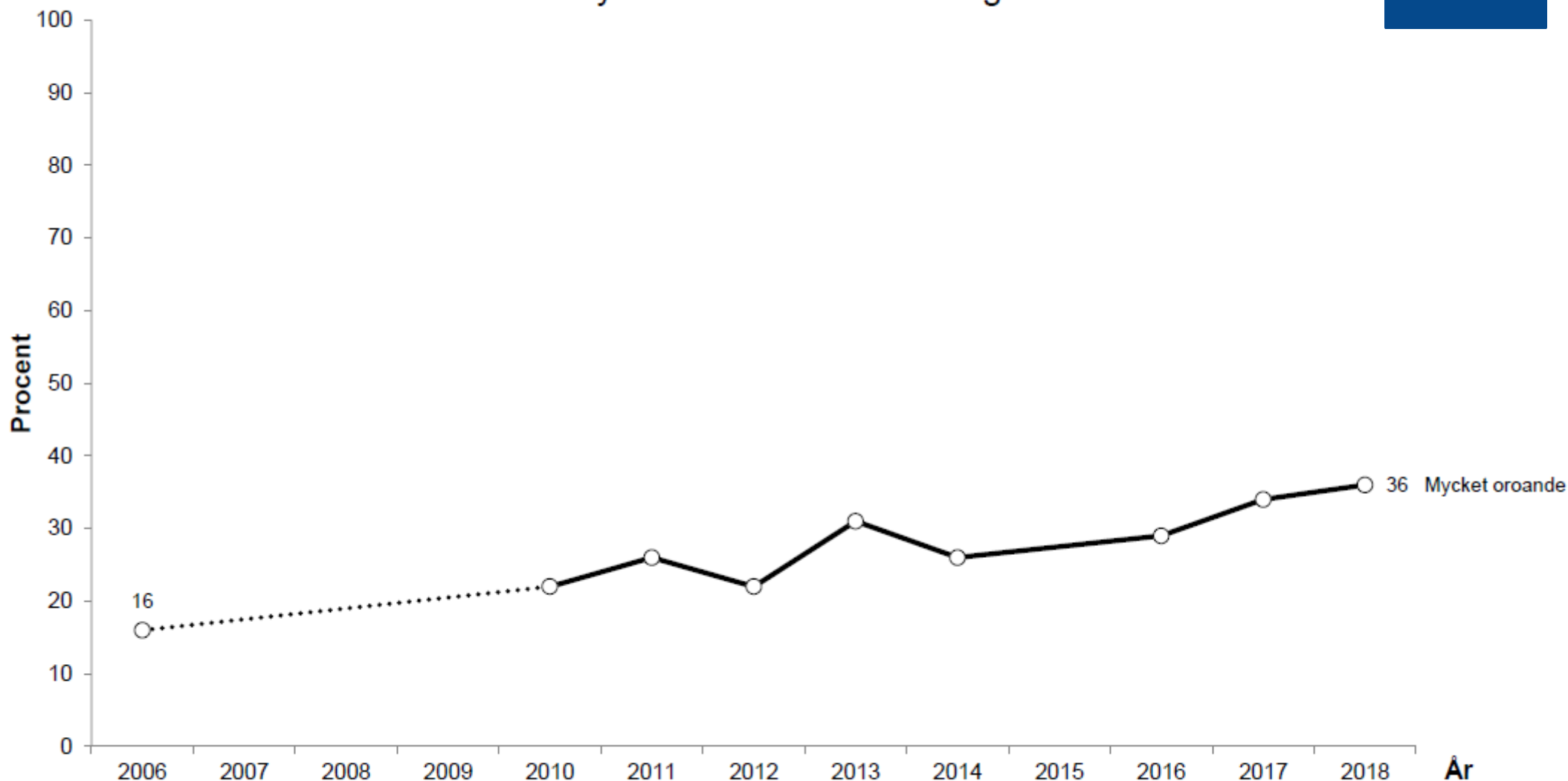
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1993–2018

ORO ÖVER FÖRSVAGAD DEMOKRATI

Andelen mycket oroadade över försvagad demokrati

UNIVERSITY OF
GOTHENBURG

Kommentar: Svarsalternativen är: "mycket oroande; ganska oroande; inte särskilt oroande samt "inte alls oroande". Resultaten redovisar andelen som svarat "mycket oroande". Procentbasen utgörs av de som besvarat respektive delfråga.

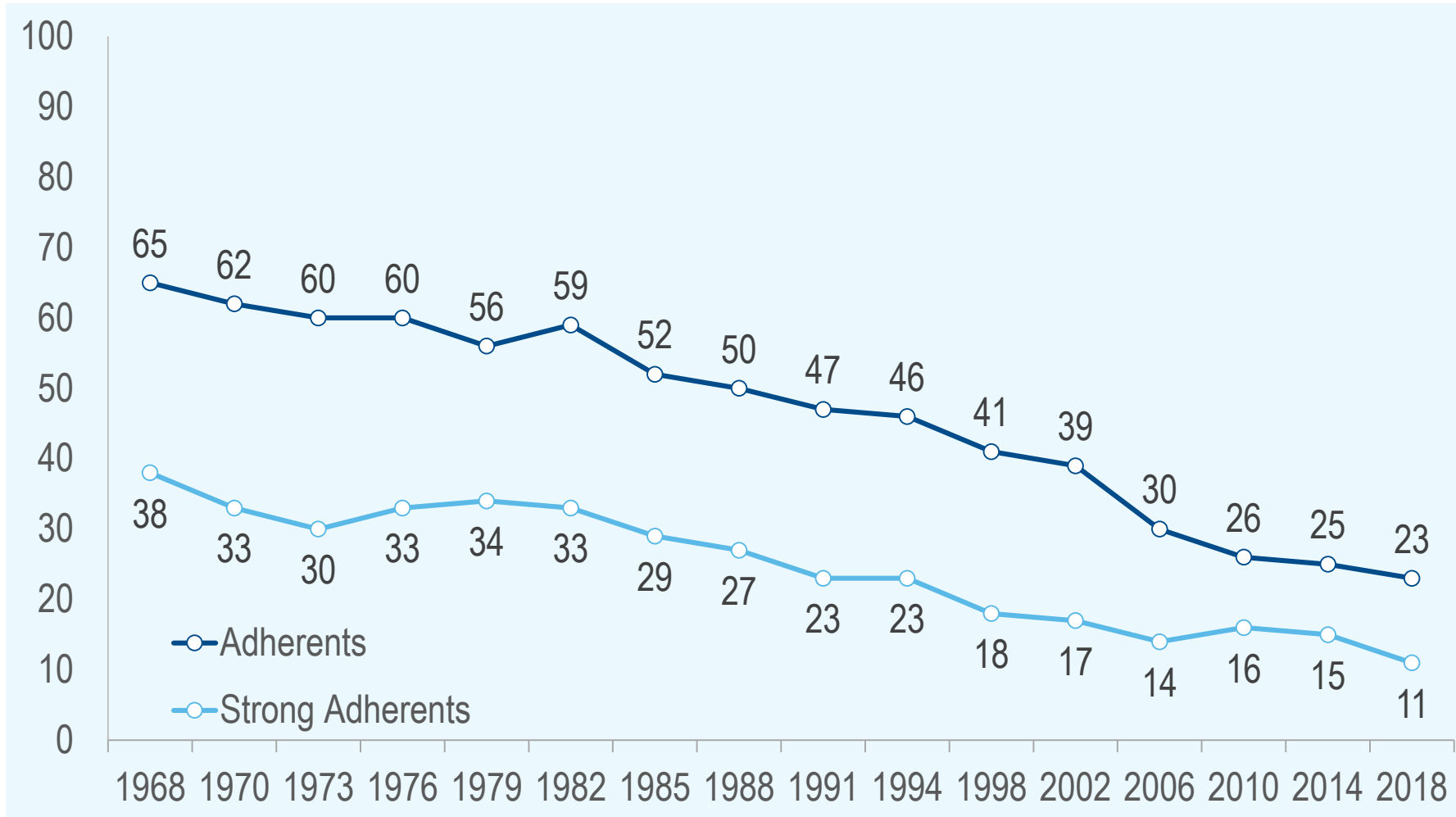
Frågeformulering: "Om du ser till läget idag, vad upplever du själv som mest oroande?"

Källa: De nationella SOM-undersökningarna 2006-2018.

Väljarbeteende

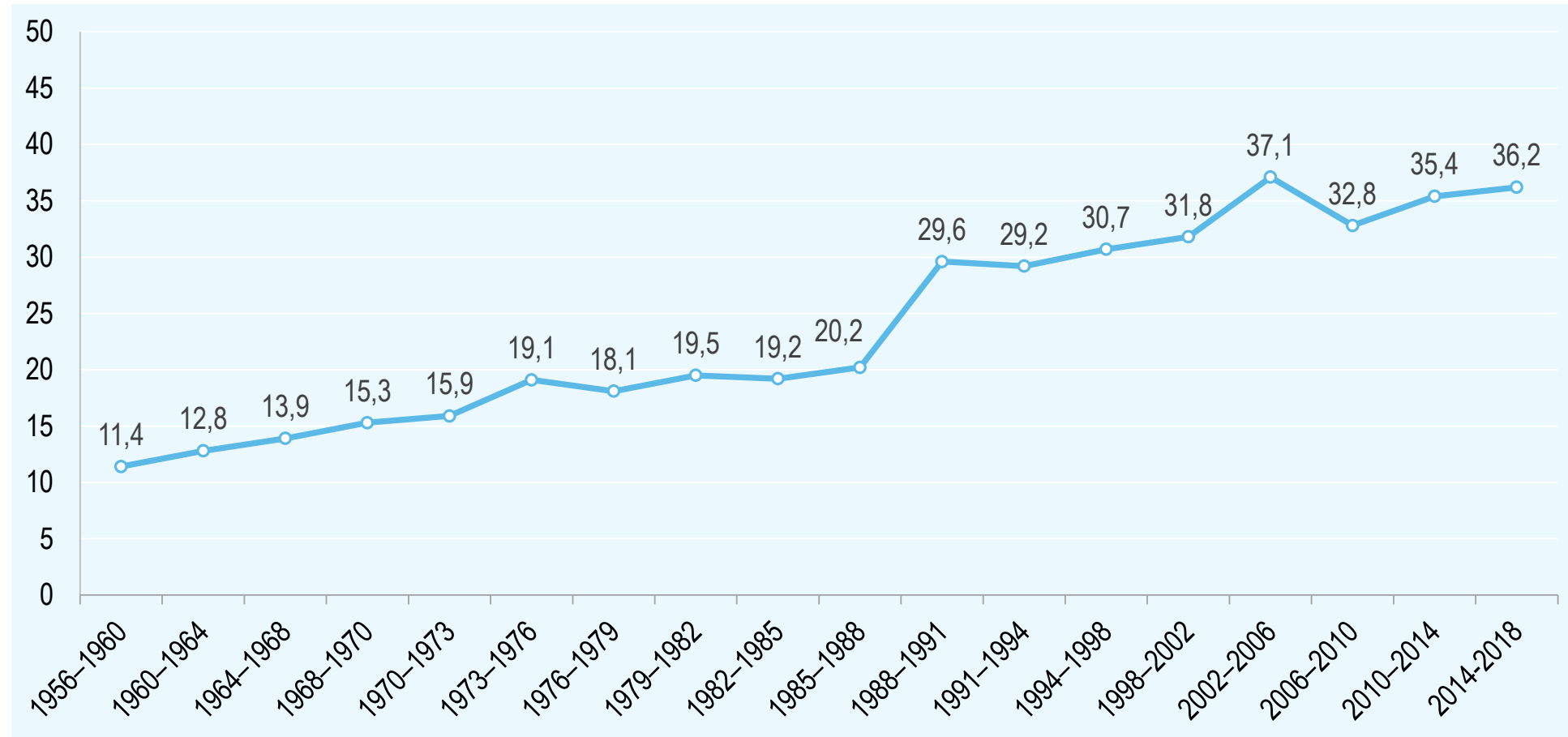
Partiidentifikation 1968-2018

Andel anhängare samt starka anhängare.

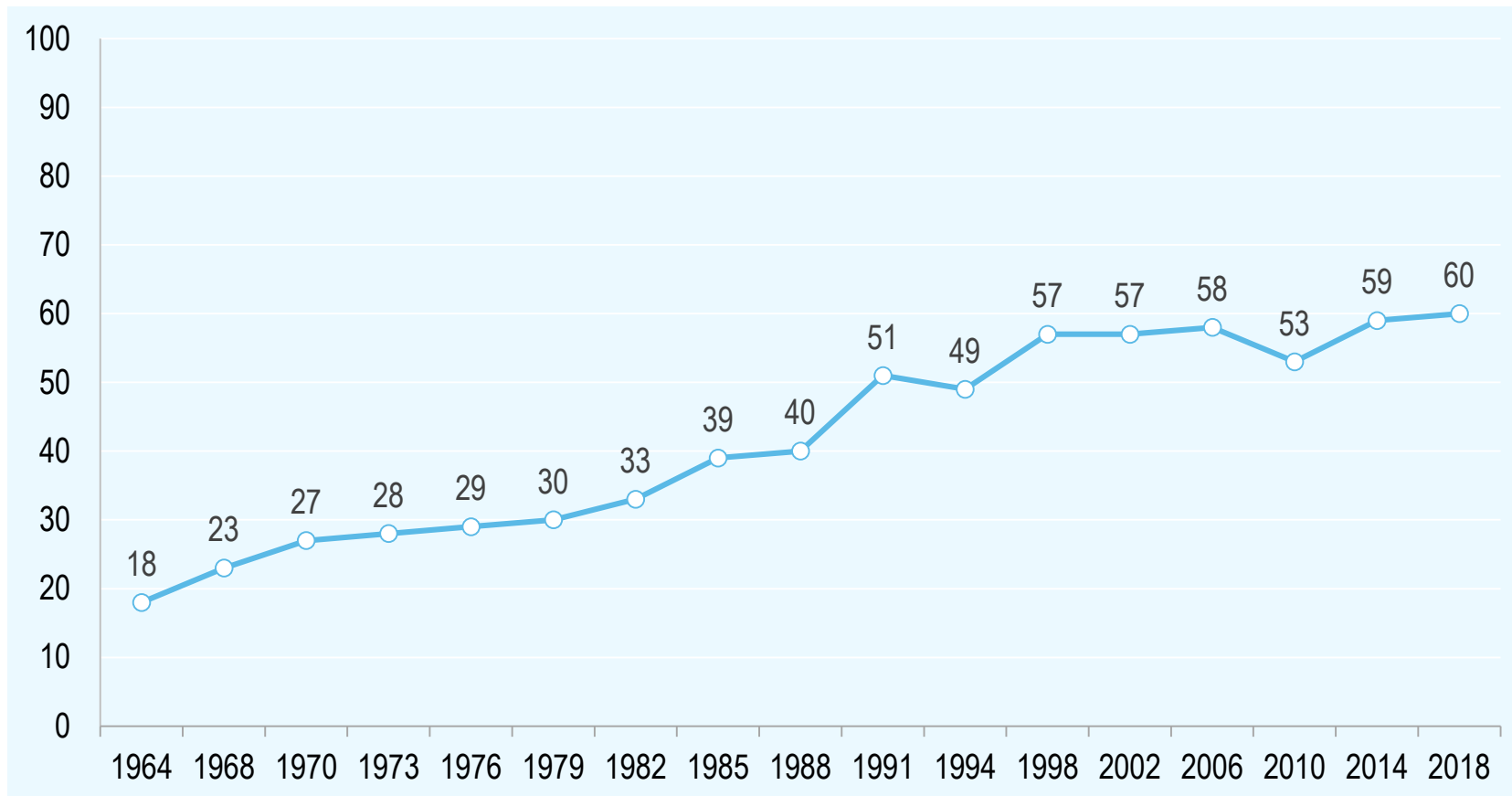
Väljarrörlighet

Andel partibytare mellan två svenska riksdagsval 1956-2018 (procent)

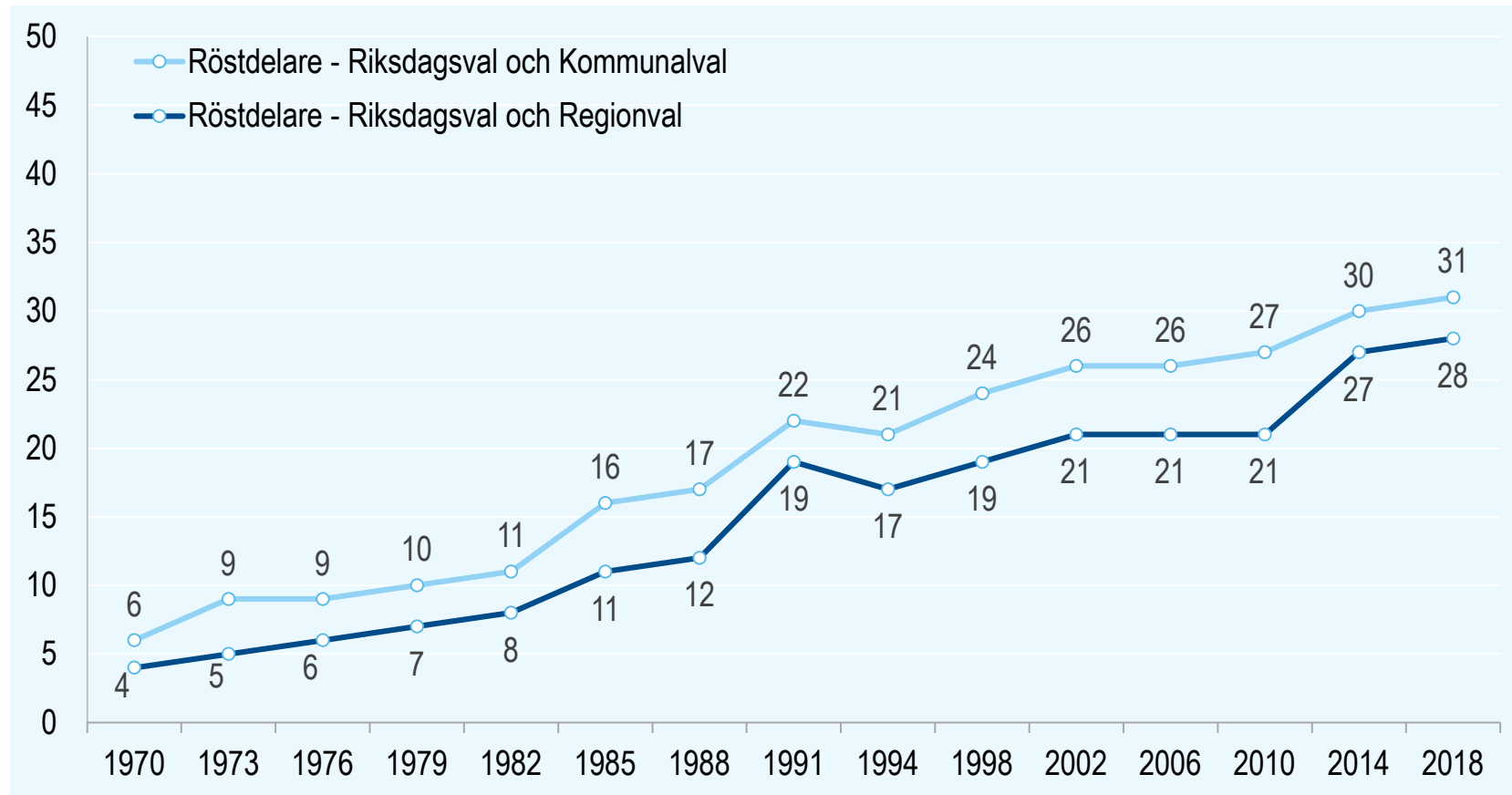
Tidpunkt för beslut

Andel väljare som bestämde sitt partival under valkampanjen i svenska riksdagsval 1964-2018 (procent).

Röstdelning

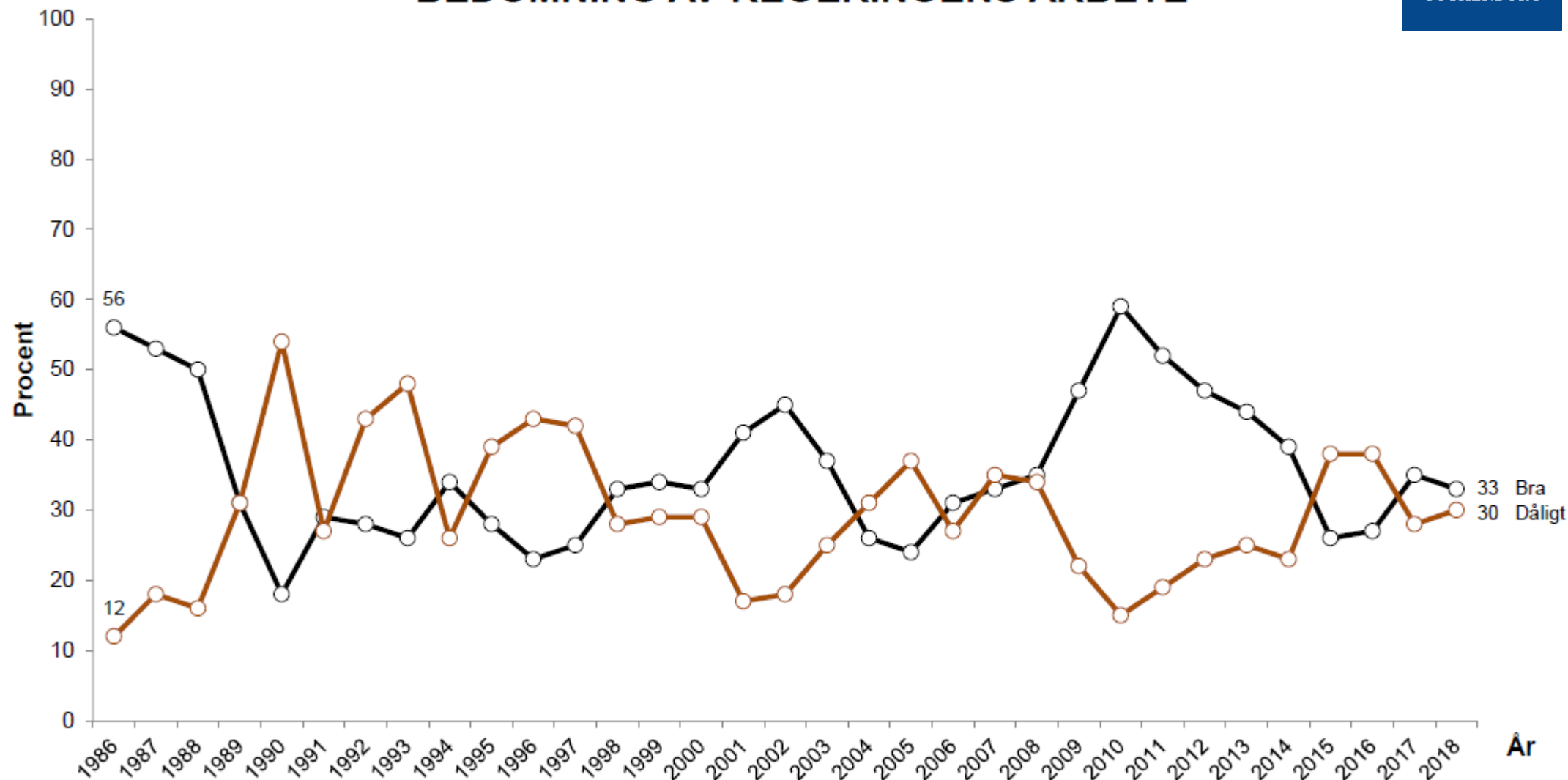
Andel som röstar på olika partier i kommun-, region- och riksdagsval 1970-2018
(procent)

Källa: Valforskningsprogrammet.

BEDÖMNING AV REGERINGENS ARBETE

Kommentar: Svartalternativen är: "mycket bra"; "ganska bra"; "varken bra eller dåligt"; "ganska dåligt" samt "mycket dåligt". Resultaten visar andelen som svarat "mycket" och "ganska bra" samt "mycket" och "ganska dåligt". Åren 1991, 1994, 2006 och 2014 var det regeringsbyte mitt i undersökningsperioden. Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan.

Frågeformulering: "Hur tycker du att regeringen sköter sin uppgift?"

Källa: De nationella SOM-undersökningarna 1986-2018.

FÖRTROENDE FÖR REGERINGEN

Andel mycket/ganska stort förtroende för hur regeringen sköter sitt arbete

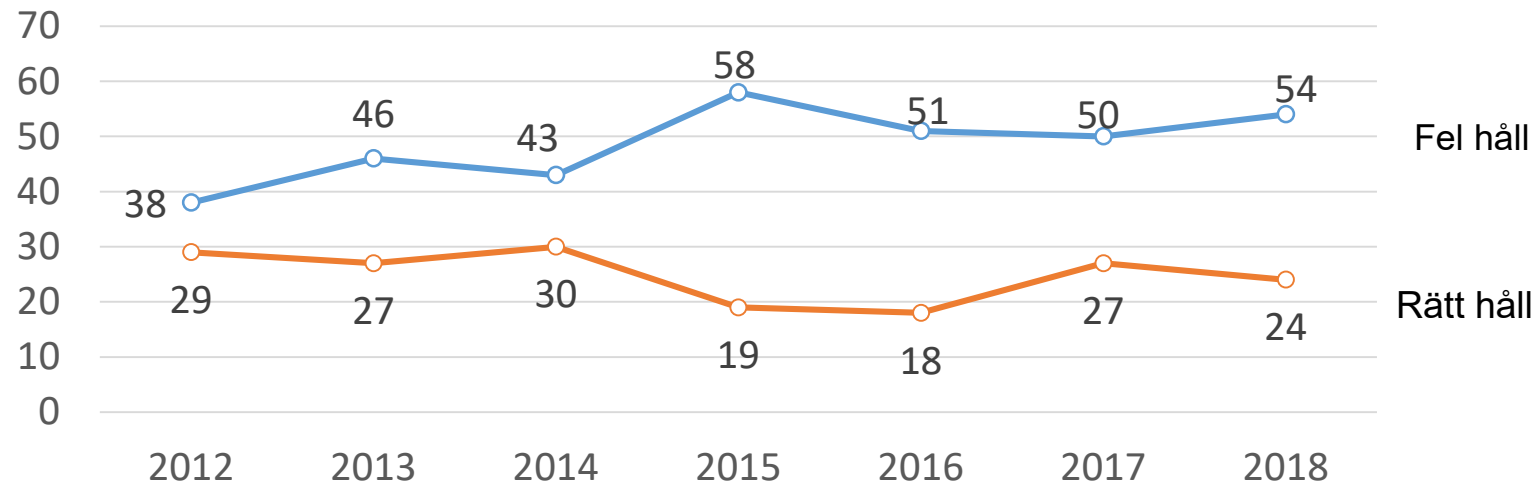
Kommentar: Svarsalternativen är: "mycket stort förtroende"; "ganska stort förtroende"; "varken stort eller litet förtroende"; "ganska litet förtroende" samt "mycket litet förtroende". Resultaten redovisar andelen som uppgivit att de har "ganska" eller "mycket stort" förtroende. Procentbasen utgörs av de som besvarat respektive delfråga i samtliga editioner av SOM-undersökningen respektive år.

Frågeformulering: "Hur stort förtroende har du för på det sätt på vilket följande institutioner och grupper sköter sitt arbete?"

Källa: De nationella SOM-undersökningarna 1986-2018.

”Allmänt sett, tycker du att utvecklingen i Sverige går åt rätt håll eller åt fel håll?”

Något mer negativ bedömning av utvecklingen i Sverige

Källa: De nationella SOM-undersökningarna 2012–2018

Nyckelindikatorer: hur svensk demokrati mår

Politiskt deltagande

Medievanor

Samhällsförtroende

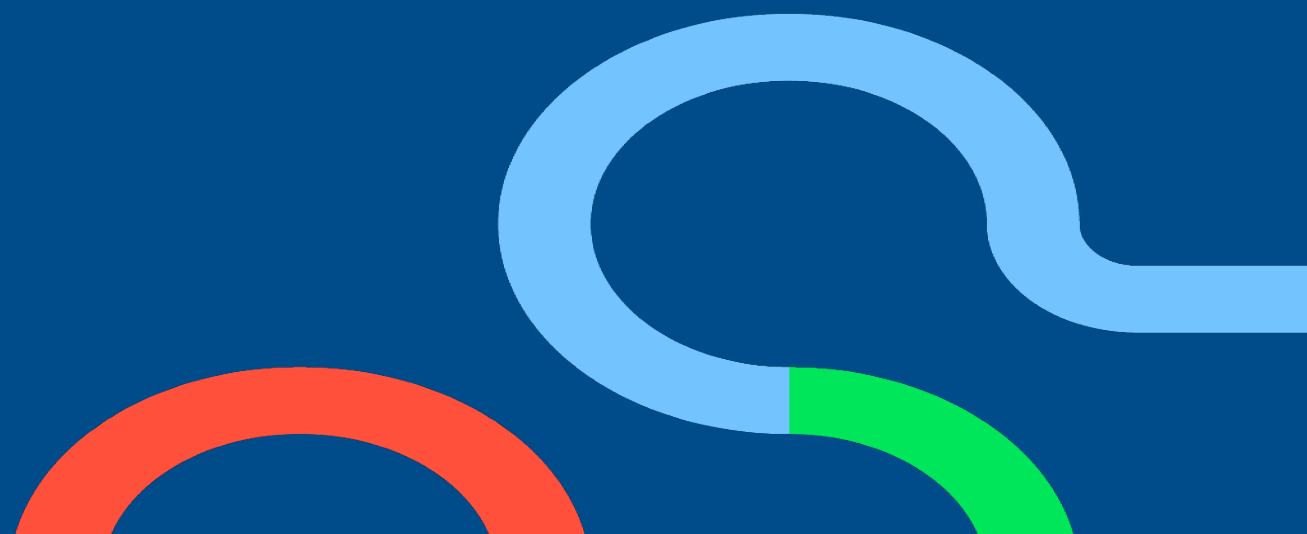
Mellanmänsklig tillit

Nöjdhet med demokratin

Oro för demokratin

Väljarbeteende

TACK!

Läs mer i våra redan publicerade analyser:

Berg, Linda, Gissur Erlingsson & Henrik Oscarsson (2019) [Rekordhög röstdelning](#). I Andersson, Ulrika, Björn Rönnerstrand, Patrik Öhberg & Annika Bergström [Red.] Storm och stiltje. SOM-rapport 74. Göteborgs universitet: SOM-institutet.

Demker, Marie & Henrik Oscarsson (2018). [Nya, gamla och nygamla skiljelinjer. Partisystem och samhällskontrakt då och nu](#). I Holgersson, Ulrika & Lena Wängnerud [Red.] Rösträttens århundrade: Kampen, utvecklingen och framtiden för demokratins Sverige. Stockholm: Riksbankens jubileumsfond & Makadam Förlag.

Evertsson, Kajsa & Sörebro, Maja (2019) [Väljarnas viktigaste skäl för röstning 1988-2018](#). Valforskningsprogrammets rapportserie 2019:3. Göteborgs universitet: Statsvetenskapliga institutionen.

Falk, Elisabeth & Henrik Oscarsson (2018). [Väljarnas önskeregeringar 2018](#). Valforskningsprogrammets rapportserie 2018:9. Göteborgs universitet: Valforskningsprogrammet.

Fredén, Annika (2019). [Strategisk röstning i riksdagsvalet 2018](#). Valforskningsprogrammets rapportserie 2019:2. Göteborgs universitet: Statsvetenskapliga institutionen.

Oscarsson, Henrik, Dennis Andersson, Elisabeth Falk & Jonathan Forsberg (2018) [Förhandlingsvalet 2018. Analyser av valresultatet i 2018 års riksdagsval](#). Valforskningsprogrammets rapportserie 2018:8. Göteborgs universitet: Valforskningsprogrammet.

Oscarsson, Henrik & Jesper Strömbäck (2019). [Political Communication in the 2018 Swedish Election Campaign](#). Journal of Swedish Political Science. 2019:3.

Oscarsson, Henrik (2019, kommande) **Partierna: Det nya landskapet**. I Jenny Björkman & Patrik Hadenius (red.), Det nya Sverige: RJ:s årsbox 2019 (ISBN 978-91-7061-294-7), Göteborg & Stockholm: Makadam förlag, 2019. (Namn på skriftserie: Riksbankens Jubileumsfonds årsbok, 2019.)

Svenska Valforskningsprogrammet

Statsvetenskapliga institutionen

Göteborgs universitet

Box 711, SE 405 30 Göteborg

Kontakt: valforskning@pol.gu.se

Web: www.valforskning.pol.gu.se

Twitter: [@valforskning](https://twitter.com/valforskning)

Facebook: [Valforskningsprogrammet](https://www.facebook.com/Valforskningsprogrammet)

Följ vår forskning på sociala medier

www.demokratifonden.se & [@demokratifonden](https://twitter.com/demokratifonden)

www.politologerna.se & [@politologerna](https://twitter.com/politologerna)

www.henrikoscarsson.com & [@HenrikOscarsson](https://twitter.com/HenrikOscarsson)

